

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loto 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Umetnik življenja

Prvič po štiristo letih se je v nedeljo zgo-
dilo, da sta bila v cerkvi sv. Petra v Rimu med
svetnike proglašena dva Angleža, sir Thomas
More in kardinal John Fisher. Kakor da bi
po tolikih stoletjih bil potegnjena most čez sto-
letja angleške cerkvene zgodovine! Kaj bo k
tej proglasitvi njenih sinov rekla Anglija, ki
je kljub močnemu spreobračanju v katolici-
zem po svoji veliki večini še vedno v nekato-
ličkem taboru? Eno je gotovo: Če ne več, se bo
že radi svojega osnovnega spoštovanja duhov-
nih vrednot poklonila pred človeško veličino
in značajem obeh mož, ki sta svoje plemenito
krščansko mišljenje spricala s svojo krvjo. To
bi angleški narod storil tudi tedaj, ako bi ver-
skih nagibov za ravnanje teh mučnikov seda-
nji rod več ne razumel. Kakor je že Macaulay,
slavni angleški zgodovinar videl v Tomažu
Moru »enega najizbranejših vzornikov člove-
škega znanja in čednosti, tako so tudi london-
ske Times nedavno pisale o Moru, da je »eden
najplemenitejših ljudi vseh časov«.

V resnici so Angleži ohranili vedno spoštljiv
spomin na nekdanjega kanclerja Henrika VIII.
Na prošnjo njegove ličere Margarite pri kralju
niso njegove glave vrgli v Temzo, kakor je bil
tedanji običaj. Po usmrtni v Toweru (1535)
je bila glava shranjena v stranski kapeli an-
glikanske cerkve sv. Durisdana v Canterburyju,
med tem, ko so telo pokopali v kapeli sv. Petra
v Toweru. Na Banford Streetu, v londonskem
mestnem delu Chelsea, kjer je nekda živela
Morova družina izredno srečno družinsko živ-
ljenje, je danes kapelica posvečena »Najsvete-
jšemu Zakramentu in blaženemu Tomažu
Moru«. Pod Leonom XIII je bil namreč progla-
šen za blaženega (1886).

In kdo je bil Tomaž Mor, da zgodovina ne
more pozabiti njegovega imena? Literarno na-
obraženi ga poznajo kot pomembnega huma-
nista, ki je zakoreninjen globoko v krščanskem
prepričanju uvidel slabosti svojega časa, pa jim
je skušal od pomoči na ta način, da se je s
svojim krogom posvečal najplemenitejšemu
humanizmu. More je bil humanist, toda ne v
tem smislu, kakor marsikak pedantičen uče-
njak, ki si je s svojim raziskovanjem grške in
latinske znanosti pridobil zaslug, ampak tako,
da je njegova učenost bila ljudomila in člo-
veška. Chesterton piše o njem, da je v svoji
osebnosti združeval vse, kar so najboljšega da-
li človeštvu Shakespeare, Cervantes in Rabe-
lais. Prijatelj so ga občudovali radi njegovega
svežega humorja in izvrnega gledanja na živ-
ljenje. Napisal je Utopijo, ki je v jedru duho-
vitosti sala na življenje sploh. Toda od njegovih
časov dalje mnogi niso umeli ne skrite sale,
ne klenega jedra, ki se za njo skriva. Znan je
bil radi ozkih prijateljskih odnosov do Eraz-
ma Rotterdamskega in Holbeina Mlajšega, ki
sta oba pogosto zahajala v njegovo hišo. Po
smrti prve žene, ki jo je globoko ljubil in z
njo živel v izredno srečnem zakonu, si je izbral
drugo ženo, ki sicer nikdar ni postala tako ve-
ren odraz njegovega srca in duha, kakor prva
življenjska družica, a jo je kljub temu visoko
spoštoval, kot vrlo gospodinj in zglede na ma-
ter svojih otrok. Tem tesnejše in globlje pa je
bilo prijateljstvo med njim in njegovo najsta-
rejšo hčerko iz prvega zakona — Margarito.
Z razumevanjem in ljubeznijo je v strogo
krščanskem duhu vzgajal otroke, tudi prija-
teljem je rad dajal od zakladov svojega izčišče-
nega duha in srca. Toda za vse to bi ga zgo-
dovina komaj kaj več kot mimogrede omenjala.

Bolj kot humanista in učenjaka ga pozna
zgodovina kot državnika. Tomaž More je dose-
gel najvišjo upravo in politično mesto v An-
gliji. Nekaj časa je bil lord kancler kralja
Henrika VIII. Ljudstvo ga je cenilo radi nje-
gove pripravnosti in pravico ljubezni, kralj mu
je zaupal radi njegovega znanja in pravnega
čuta. Toda tudi kot državnika in politika bi ga
svet pozabil, kakor je pozabil neštete druge,
ki so bili pred in za njim na visokem mestu,
ako ne bi prišlo med njim in kraljem do tra-
gičnega konflikta, v katerem je Tomaž trenutno
sicer podlegel in izgubil življenje, toda je vsled
no podlegel in izgubil življenje, toda je vsled
svoje neomahljive poštenosti in trdnosti znača-
ja oveko večil svoje ime za vse čase in končno
dosegel celo najvišjo čast, da ga je Cerkev
povzdignila do časti oltarja. Kot lord kancler
je T. More odredel svoj pristanek h kraljevemu
zakonodavstvu, ko je hotel z drugim zakonom
legalizirati svoje razmerje do dvorne dame
Ane Boleyn, čeprav je živela še prava žena
Katarina Aragonska, odklonil pa je tudi svoj
pečat pod zakon, ki ga je Henrik izsilil od
parlamenta, da je namreč »kralj brez vsakega
pridržka edini cerkveni poglavar v Angliji«.

Zato je moral Tomaž umreti. Toda za pre-
sjanje njegove veličine ni merodajna muče-
niška smrt, ampak mnogo bolj nagibi, ki so
More dovedli do tega, da je rajši žrtvoval dru-
žinsko srečo, stanovsko čast, najvišje mesto v
državi in končno tudi življenje, samo ker je
hotel ostati notranje resničen in zvest svojem
prepričanju, ki mu ga je narekovala njegova
krščanska vest. Ta izredna veličina duha, ki je
daleč od vsekega samoljubja, koristolovstva ali
trmoglave prevzetosti, je celo na Kanta tako
vplivala, da je v svoji »Kritiki praktičnega ra-
zuma« postavil Tomaža kot vzgled, ki »seleher-
nega, kdor o njem razmišlja, od priznanja dvigne
do občudovanja, od občudovanja k strmelenju
in končno k češčenju in želji posnemati njegov
zglede«. Skrivnost njegove osebnosti ni mogo-
če izmeriti z zgolj filozofskimi merili. Cerkev
mu ni naklonila časti oltarja, ker bi morda
imel velike zaslug za versko cerkveni razvoj
v svoji domovini. Nasprotno, vsak ve, da je šla
zgodovina čez njegovo žrtvo in je Anglija za-
padla razkolu. Kar daje Tomažu Moru prvo
vrsto med velikani vseh časov, je ljubezen do
resnice, stroga pravičnost, nezmojljiva plemen-
itost mišljenja, ki ni poznala nobenega strahu
pred ljudmi in ki ga je heroično spricala z
največjo žrtvijo. Ne v sončnih dneh svojega
življenja, ampak šele v nesreči se je Tomaž
dvignil do višine, na kateri ga svet danes ob-
čuduje in časti. Tomaž ni bil morda toliko bo-
rec, kakor umetnik življenja, ki je mislil in

Marksisti zopet vznemirjajo mirne države

Poskus prevrata na Portugalskem

Seja vlade na torpedovki Vojaštvo v Lizboni mobilizirano

Portugalski predsednik maršal Carmona

Lizbona, 21. maja. b. Zatišje, ki je vladalo po
 uvedbi avtoritativnega režima, se zdi, da je izgi-
nilo. Vlada je prišla na sled zaroti, ki si je posta-
vila za cilj zrušiti režim. Gre za pokret levičarjev,
ki so hoteli napraviti udar. Vlada je nevarnost sicer
zatrla, toda zdi se, da samo začasno. Aretiranih je
mnogo levičarjev, toda glavne sile in vodje pa so
ostali skriti na svobodi.

Sedaj je vlada našla sledi načrtom za nov uda-
rec, ki bi se imel izvesti te dni. Od včeraj dalje je
mesto v obsednem stanju. Predsednik vlade in pred-
sednik republike sta imela včeraj zjutraj konferenco
z notranjim ministrom in ministrom za vojsko in
mornarico. Na tej konferenci so obravnavali načrt,
kako zatreti vstajo, ki bi mogla vsak čas izbruhniti.
Ostali ministri so sklicali v neki vojašnici sejo. Vo-
jašnice so zastražili z zanesljivimi četami. Na tej
seji so sklenili, da nadaljujejo delo za zatrtje vstaje.

Največ težav je v tem, da vlada ni dobila do-
volj zanesljivih vesti, na podlagi katerih bi mogla
ugotoviti, ali se bo glavni udarec izvršil v Lizboni
sami, ali pa kje na deželi. V teku noči so se mi-
nistri in predsednik vlade umaknili na neko torpe-

dovko v pristanišču in tam imeli sejo vso noč.

Vse čete v Lizboni in orožništvo je mobilizi-
rano. Vojska je osredotočena v vojašnicah. Orožni-
štvo in policija sta dobila v pomoč strojne puške in
z njimi zasedla važne postojanke v mestu. Položaj je
zelo napet, ker se niti še danes ne ve, kaj bodo
vstaji izvršili prvi udarec. Po vesteh iz province
opažajo gibanje med levičarji, ki se očitno pri-
pravljajo na akcijo. Vlada si ne upa poslati poja-
čanjski vojski v provinci, ker se boji, da bi moglo ne-
nadoma nastati presenečenje v glavnem mestu na ta
način, da bi tam prišlo do glavnega udarca.

Aretirali so zelo mnogo upornikov. Toda na
splošno se more reči, da ni videti v teh aretacijah
prav nikakih koristi, ker med prijetimi ni voditel-
jev. Sicer vlada povsod mir, vendar vlada dela vse
potrebno, da red in mir tudi zaščiti. Na ulicah je
zelo malo ljudi. Tramvajski promet je zelo skrčen.
Vozovi vozijo pod policijsko zaščito. Potnikov je
zelo malo. Trgovci so večinoma svoje trgovine za-
prli. Na ulicah je kar najmanj prometa. Pričakuje
se, da bi nocoj imelo priti do vstaje.

CSR po volitvah

V zrcalu števil

Za lašizem 2 milijona — za marksizem tudi

Primerjalni pregled prejšnjih češkoslovaških
volitev je sledeči:

Agrarna ali republikanska stranka 1. 1920:
604.000 glasov (28 mandatov), 1. 1925: 970.000 gla-
sov (45 mandatov), 1. 1929: 1.104.429 glasov (46
mandatov), leta 1935: 1.176.517 glasov (45 manda-
tov), torej —1 mandat.

Narodni socialisti ali beneševci 1. 1920: 501.000
(24), leta 1925: 609.000 (28), 1. 1929: 767.571 (33),
1. 1935: 755.931 (28), torej —4.

Češkoslovaška ljudska stranka 1. 1920: 700.000
(33), leta 1925: 691.000 (31), 1. 1929: 623.522 (25),
1. 1935: 615.851 (22), torej —3.

Češkoslovaški obrtniki 1. 1920: 123.000 (6),
1. 1925: 286.000 (13), 1. 1929: 291.238 (12), 1. 1935:
448.004 (17), torej +5.

Stranka nacionalnega združenja (zvarena iz
nacionalnih demokratov (Kramář), ki so imeli do-
daj 13 mandatov in iz ligašev (2), nastopa tudi
pod skupno firmo pod imenom narodnih demo-
kratov in je dobila: 1. 1920: 388.000 (9), 1. 1925:
285.000 (13), 1. 1929: 359.533 (15), 1. 1935: skupno
z ligasi in Gajdovci 456.358 (17), torej +2.

Narodna liga 1. 1920: ni obstajala, 1. 1925: ni
obstajala, 1. 1929: 70.000 (3), 1. 1935: skupno z na-
rodnimi demokratami.

Slovaška ljudska stranka (Hlinka) 1. 1920:
242.000 (12), 1. 1925: 489.000 (23), 1. 1929: 425.052
(19), 1. 1935: 564.267 (22), torej +3.

Fašisti nastopajo sedaj prvič samostojno in
so dobili 167.440 (6).

Stranka dolžnikov nastopa tudi prvič in je do-
bila 5.961 (0).

Češki socialdemokrati 1. 1920: 1.590.000 glasov
(74), leta 1925: 681.000 (29), 1. 1929: 936.312 (42),
1. 1935: 1.034.804 (38), torej —4.

Nemški socialni demokrati 1. 1920: 690.000
(31), leta 1925: 422.000 (17), 1. 1929: 506.750 (21),
1. 1935: 299.925 (11), torej —10.

Komunisti 1. 1920: skupaj s socialisti, 1. 1925:
942.000 (41), 1. 1929: 753.444 (30), 1. 1935: 849.485
(30), torej ostali pri starem.

ravnal iz popolnega zaupanja in zvestobe do
krščanskih etičnih in npravnih vrednot, ki mu
jih je razodevala njegova vera. Zaupanje v
večno Pravico mu je vplivalo v srce močnejše,
ki je porazila njegove nasprotnike, iz njega je
črpal tudi v zadnjih trenutkih vedrost duha, ki
je lastna samo ljudem, ki so se dokopali do
najglobljega spoznanja stvari in življenja.

V svoji najboljši obleki je hotel iti More
na morišče, da bi imel rabelj, kateremu je pri-
padla obleka usmrčenih, primerno plačilo za
»največjo dobroto«, ki mu jo bo izkazal. Toda
samo grobo raševino je smel imeti na sebi, ko
so ga po cestah, kjer so ga tolikrat pozdrav-
ljali ljudje kot slavnega kanclerja, vodili na
morišče. Ko je prišel do odra, kjer ga je pri-
čakoval rabelj, je z nasmehom rekel častniku,
ki ga je spremljal: »Pomagajte mi, prosim, po
stopnicah: kako bom prišel doli, za to hočem
že sam skrbeti. Rablju pa je rekel: »Danes
mi boš izkazal večjo uslugo, kakor mi jo je
kdajkoli kak človek v življenju. Nič se ne
bojte. Imam kratek vrat. Radi časti vašega po-
klica pazite, da ne udarite slabost. In ko je po-
ložil glavo na tla z izrazom v obrazu, ki je
razodeval več upanja na življenje, kakor strahu
pred smrtjo, je še zadnji hip podvil brado
in pristavil z iskro humorja: »Ona ni kriva iz-
daja...« S temi besedami se je More ločil od
sveta.

Ze iz teh kratkih potez odseva njegova
vzvišenost nad vsem, kar more človek človeku
zlegati storiti. Nadmoč tudi nad smrtjo, ki je
samo prehod kristjana iz enega v drugo živ-
ljenje. »Ločitev glave od telesa ni smatral za
okolščino, ki nai bi kakorkoli vplivala na nie-

Zveza malih kmetov (Bund der Landwirte)
1. 1920: ni obstajala, 1. 1925: ni obstajala, 1. 1929:
396.454 (16), 1. 1935: 142.388 (5), torej —11.

Nemška Henleinova (hitlerjevska) stranka: na-
stopila prvič pri sedanjih volitvah in je dobila
1.247.497 (44). Sestavljena je iz nekdanjih skupin:
Nemški narodni socialisti leta 1920: nič, 1. 1925:
nič, 1. 1929: 204.096 (8), 1. 1935: nič, ker je bila
septembra 1933 razpuščena in sedaj pod streho
Henleina. Nemški nacionalisti 1. 1920: kot zgoraj.
1. 1925: 241.000 (10), 1. 1929: 189.071 (7), 1. 1935:
nič, ker je bila septembra 1933 razpuščena, sedaj
pod streho Henleina.

Nemški krščanski socialci 1. 1920: 212.000 (10),
1. 1925: 314.000 (13), 1. 1929: 348.097 (14), 1. 1935:
162.797 (6), torej —5.

Madjarske stranke 1. 1920: 248.000 (9), 1. 1925:
98.000 (4), 1. 1925: 257.231 (9), 1. 1935: 291.828 (9),
torej ostanejo pri starem.

Poljske in židovske stranke 1. 1920: niso na-
stopile, leta 1925: 30.000 (1), 1. 1929: 104.539 (4),
1935 niso nastopili. Poljaki so šli s Hlinko, židje
pa s socialisti.

Izgube - dobički

Nemška socialno demokratska stranka je iz-
gubila 10 mandatov, kmetjska zveza 7, nemška kr-
ščanska socialna stranka 5, Narodna stranka su-
detskih Nemcev je pridobila 3 mandate.

Med češkimi strankami so agrarci izgubili 1
mandat, socialni demokrati 1, narodni socialisti 4,
katoliška ljudska stranka 3 in narodna zajednica
2. Češkoslovaška obrtniška stranka je pridobila 5
mandatov in fašisti 6.

Po narodnostih

so imeli po volitvah 1. 1929: Čehi in Slovaki sku-
paj 190 mandatov, Nemci skupno 67, komunisti 20,
Madjari 8, Židje 2, Poljaki 2, podkarpatski Ukra-
jinci 1.

Po volitvah 1935 pa razpolagajo Čehi in Slo-
vaki s 195 poslanci, torej 5 več kot prej. Nemci

govo duševno razpoloženec, pravi o Tomažu
veliki kritik Addison. Osnovni temelj njevo-
vega življenjskega gledanja nam je jasno po-
dan: Neomajna vedrost in naturnost, ki izvira
iz zavesti združenja z Bogom, združenja sla-
botnega minljivega življenja z močnim, nemin-
ljivim božjim življenjem. Cilj njegovega člo-
večanstva je ideal svobodenosti in celega člo-
veka, ki je kar moč v skladu z vsemi npravnimi,
znanstvenimi, umnostnimi in političnimi si-
lami in ki služi kot dovršena osebnost lepoti,
veselju in slavi božji. Ideal antičnega, pred-
krščanskega človeka je bil stoik, vever modrec,
ki je spoznal globino stvari in se izmirlil z nji-
hovo tragiko. Ideal krščanskega človeka pa je
vesela vedra svetost, ki s pomočjo boguvdane-
ga združenja premaguje greh in smrt in ima
v Bogu svoje težišče in zasidranost.

Ovenčan z laborom pozemske časti in s
slavo krvavega mučeništva je sv. Tomaž More
edinstven značaj v zgodovini, ki na heroični
višini oboje združuje: veselo modrost antike in
veselo svetost krščanstva. Najsvetejši svetnik
katoliške Cerkve je dokaz, da zasidranje duha
v nadnaravnosti z zaničevanjem notranjega
odtujenostjo sveta nima nič opraviti. Duhovne-
mu človeku, ki ima svoje misel pri Bogu, slu-
žijo veselo in žalostne mene življenja, sončni
in temni dnevi, ki se vrste v letnem krogotoku
le kot sredstvo rasti in usovršenja notranjega
človeka. Te največje umetnosti nas uči Tomaž
More na višinah in globinah svoje ravne živ-
ljenjske poti. Zato bo v vseh časih in vsem
ljudem ostal kot zgled močnega krščanstva in
plemenitega človečanstva, vreden spoštovanja
in posnemanja.

štejejo 65 poslancev, torej 2 manj, komunisti so
obdržali postojanke, Madjari tudi, Poljaki in Ukra-
jinci tudi.

Vlada - opozicija

Vlada je razpolagala s 179 mandati, opozicija
pa s 113. O novi razporeditvi vladnih in proti-
vladnih strank sedaj še ni mogoče govoriti. Po
sedanjem sestavu vladnih strank pa je vlada iz-
gubila 29 poslancev in znaša število njenih po-
slancev 150.

Moč po številu glasov

Največja stranka na Češkoslovaškem
po številu zbranih glasov je torej nemška Henlei-
nova stranka, ki je prav za prav le češkoslovaška
podružnica nemške hitlerjevske stranke. Agrarna
stranka je politisjena na drugo mesto, tretjo
in četrto mesto zavzema marksistični stran-
ki socialnih demokratov in komunistov, na petem
mestu šele pride Beneševa stranka narodnih so-
cialistov, na šestem in sedmem mestu
sta češkoslovaška in slovaška ljudska stranka,
torej stranki s krščanskim svetovnim nazorom,
osmo mesto je zavzela dr. Kramarjeva skupina,
na devetem mestu so češki obrtniki, na desetem
zopet nemški marksisti, na enajstem Madjari, na
dvanajstem fašisti.

Ugibanje o vladni večini

Ves tisk se bavi z volivnimi izidi, seveda vsak
list s svojega stališča. Zanimivo je pisanje glasila
češkoslovaške agrarne stranke »Venkova«, ki pravi,
da je Henleinova zmaga prav za prav opomin
Nemcem samim. Henleinovega uspeha ni pree-
njevati, ker pomenja on samo presenečenje. Osreje
češkoslovaške koalicije je dovolj močno, da nade-
luje z energično državno politiko. — Lidove No-
vine« posvečajo volitvam zanimiv uvodnik. Ugo-
tavljajo, da bo v novo vlado vstopila češka obrt-
niška stranka. Pogajanja se bodo vršila tudi s
Henleinom in nemškimi kršč. socialisti. Danes naj-
merodajnejše politične osebnosti ne vedo, kako bo
bodoča vlada sestavljena. Ni govora o tem, da bi
se moglo pri sestavi misliti na Kramarjevo in pa
Stribničjevo zajednico, s fašisti in henleinovci ter
komunisti. Nič ne taji, da bo sestava nove vla-
de v koaliciji zelo težka. List posveča Henleino-
vemu uspehu par besedi in ga primerja nacional-
nim socialistom v Nemčiji, ki so vodili borbo s
pomočjo demokracije proti demokraciji.

Henleinu nihče ne verjame

Henleinovi lojalnostni izjavi nihče ne verjame
na Češkem, ker se je on izognil vsaki neposredni
odgovornosti s tem, da ni kandidiral in da ni bil
izvoljen. Enako tudi ni bil nikdar kandidiral in bil
izvoljen Hitler v Nemčiji. Henleinov uspeh ne sme
češkoslovaških strank zapeljati, da bi spremenile
svoje zadržanje nasproti demokratskim strankam
na nemški strani. To bo naloga bodočnosti in njej
bo treba posvetiti zelo veliko pazljivost.

Položaj po pravkar minulih volitvah v češko-
slovaško skupščino je tedaj vsekakor zelo zanimiv.
Ta položaj se bo hitreje razjasnjeval, čim prično
pogajanja za sestavo nove vlade. Po nekaterih
glasovih se bi mogle vse težave rešiti na ta način,
da bi prišlo do uradniške vlade, v kateri bi se
vzele v obzir postojanke, ki jih je v sedanjem
češkoslovaškem parlamentarnem življenju zavzela
Henleinova stranka.

Po vsej Nemčiji vlada največje veselje nad
zmago Henleina, ki je začel svojo kariero kot uč-
telj telovadbe in je šele pred dobrim letom stopil
na politično polje. Veselje v Nemčiji priča, kaj po-
menijo glasovi za bodoči razvoj češkoslovaške no-
tranje in zunanje politike. Henlein sam se sicer
razliva v izjavo lojalnosti do predsednika repub-
like in do češke narodne države, toda te izjave
so podobne onim, ki so jih prisegali hitlerjevci tik
pred prihodom na oblast, prisege, ki so jih pa vse
pohodili, ko so imeli oblast v rokah.

Dunajska vremenska napoved: Lepo vreme ne
bo dolgo trajalo. Ze jutri bo zaplul hladnejši zrak
s severa.

Bolgarsko-slovenski praznik

Bolgarski glas o koncertu slovenskih učiteljev

(Od našega posebnega poročevalca)

Sofija, 17. maja.

Ze tri dni trajajo v Sofiji prazniki bolgarsko-slovenskega prijateljstva. Skupina učiteljev iz Slovenije je prišla preteklo sredo v Sofijo, kjer je bila kar najtopleje pozdravljena od Zveze bolgarskih učiteljev. Na kolodvoru je svoje rojake sprejel jugoslovanski poslanik g. Cincar-Marković. Ob njem zastopnik našega prosvetnega ministrstva, zastopniki mestnega sveta, predstavniki raznih oblasti, kulturni delavci.

Sprejeti ob zvokih jugoslovanske in bolgarske narodne himne so naši ljubi gosti slišali plameteče pozdravne govore, ki so slavili bolgarsko-jugoslovansko prijateljstvo. G. Adamič se je zahvaljeval ves ginjen. Prebivalstvo prestolnice je ljubim gostom delalo vzklikajoč spalir od kolodvora naprej po mestu.

Naslednji dan nam je učiteljski zbor priredil veliko kulturno predstavo s koncertom v vojaškem klubu. Čeprav se prireditvena doba bližje h koncu, je bila koncertna dvorana nabito polna z najbolj izbranimi predstavniki bolgarskega političnega in kulturnega življenja. Opazili smo jugoslovanskega poslanika z vsem osebnim poslanstvom, dva zastopnika kralja Borisa, bivšega ministrskega predsednika Zlateva, generalna tajnika zunanjega in prosvetnega ministrstva... Sofijska radijska postaja je prenašala koncert slovenskih pevcev v najoddaljenejše kraje Bolgarije. Slišali smo vsake vrste pesmi od skladateljev velikana kot Lajovic, Slavinskega, Matečiča Rugjova, Osterca, Janka, Mokranjca, Adamiča, Zganca Vinka in drugih. Občinstvo je pokazalo največjo pozornost tej izredni kulturni prireditvi. Slovenske pevce so zopet pozdravljali razni govorniki v imenu prosvetnih in kulturnih ustanov. Slovenskim umetnikom so prinášali cvetje in druga darila, med njimi stare gusle »kavale« — neke vrste staro pastirsko piščalko — in krasen pokal. Vsi so poudarjali, da bo zblizevanje Jugoslavije in Bolgarije predvsem napredovalo, če mu bodo služili medsebojni kulturni stiki in če se mu bodo s polnim srcem posvetili voditelji jugoslovanskega in bolgarskega razumnosti. Učiteljsku da pripada slavna vloga začetnikov in pionirjev za to delo pomiritve in prijateljstva med vsemi južnimi slovanskimi rodovi. Koncert je žel zaslužen navdušen poljalo. Dirigent in g. Adamič sta bila še posebej deležna prisrčnih ovacij.

Zvečer smo se zbrali okrog slovenskih gostov na banketu v hotelu Koop. Ozračje na tem večeru je bilo tako prisrčno in ganljivo, kot se jih spominjam le malo v Sofiji. Navdušeni govori so sledili ganljivim izjavam iskrenega prijateljstva. Pesem je sledila pesmi, slovenski je odgovarjala bolgarska v plemeniti tekmi harmoničnih popevov. Večer, ki ga ne bomo nikoli pozabili!

Imel sem priložnost, da vprašam za mnenje o

koncertu dva izmed največjih bolgarskih skladateljev, g. Dobri Hristova in g. prof. Petka Stajnova.

Poglejte, kaj mi je povedal g. Hristov: »Pesmi verske vsebine, ki so jih peli slovenski umetniki, predstavljajo stare popeve, ki pa so bili izdelani na čisto moderen način, ki je v naši muziki nepoznan. Ne vem, če je naše občinstvo bilo v stanu poglobiti se v vso njihovo lepoto. Kar tiče mene osebno, se nisem mogel načuditi tem krasnim glasovom, ki so sigurni in do popolnosti izoblikovani. Prav posebno so me dirnili soprani in jaz hom še imel priliko, da bom o teh slovenskih sopranih pripovedoval mojim učencem, ki jim jih bom stavil za zgled. Pesmi, ki smo jih slišali, so za Sofijo novosti. Koncert sam je dokaz, na kakšni višini je slovenska glasbena kultura. Slovenci imajo krasno glasbeno tradicijo. Poudariti pa hočem tudi, da je treba občudovati iniciative te vrste, da prihajajo k nam naši bratje Slovenci, ki s svojo umetnostjo in s svojim idealnim poletom doprinasajo svoje k utrditvi prijateljstva med obeh narodoma.«

Par ur pozneje sem srečal prof. Stajnova, ki s svojim lepim moskim obrazom, na katerem leži samo senca mrtvih oči, napravlja vtis slepega bolgarskega Homerja. On je danes predstavnik bolgarske glasbe in predsednik Združenja bolgarskih pevskih zborov. Obrnil se je proti meni, dvignil kupico v svoje bele roke in rekel s trepetajočim glasom:

»O Slovenci naj govorim? Pozdravljam vas, prijatelji iz bele Ljubljane, ki ste na severu obmejni stražarji rodov južnih Slovanov. V vas, slovenskih učiteljih, pa vidijo moje duševne oči pionirje lepe bodočnosti južnih Slovanov.« Nato se je posvetil zopet meni in nadaljeval:

»Potrebno je bilo, da so naši slovenski bratje prišli med nas, da smo se zavedli, kako so nam blizu, kako so nam sorodni in kako dragi našim srcem. Takšni stiki so koristni. Pesem prodre tudi tja, kamor politika ne more. Te vrste kulturne manifestacije pospešujejo medsebojno približevanje, ki ga vsi od srca želimo. Zbor slovenskih učiteljev spada med najboljše, ki so kdaj prišli prepeval v Sofijo. Njegova umetniška vrednost je silno visoka. Njegov dirigent je zelo nadarjen, neverjetno gibčen, pri tem pa nepopustljivo energičen. Skladbe so moderne, fraze harmonične, podajanje dinamično do skrajnosti. Ta koncert je po mojem mnenju zgodovinski dogodek sedanje glasbene sezone.«

Tako mi je govoril slepi umetnik. K nama je pristopil simpatični g. Adamič. Iz hitro smo se zapletli v razgovor, kot da bi bili stari, davni prijatelji. »Bolgarijo sem spoznal pred par leti,« mi je dejal g. Adamič, »in za Bezenškom in Kendom sem med prvimi pionirji za kulturno sodelovanje Slovencev in Bolgarov. Lani sem pripeljal semkaj Glasbeno Matice...« in tako dalje v razgretim govoru. Naši dragi slovenski učitelji gredo dalje v Plovdiv, Staro Zagoro, Kazanlik, Slivene, Burgas. Dne 27. maja se bodo vrnili nazaj v Ljubljano. Dr.—ev.

Ves svet posluša

Hitler govori

Nemčija v mednarodni politiki

Berlin, 21. maja. c. Nocoj ob 20 se je začela osma svečana seja nemškega parlamenta, na kateri je imel vodja nemškega naroda in kancler Hitler svoj tako dolgo pričakovani zunanje-politični govor. Seja se je začela točno ob 20 pod predsedstvom generala Hermannja Göringja. Hitlerjev govor so prenašale vse nemške, danske, švedske, norveške, argentinske, čilske, paragvajske, nizozemske, indske, kitajske in pa centralna angleška radio postaja s priključkom 127 radijskih postaj po vsem angleškem imperiju.

General Göring je otvoril sejo najprej z žalnim govorom za pokojnim bavarskim prosvetnim ministrom. Nato je vele poslanecem, naj se vsedejo in je nato izrekel pozdravni govor poslanecem iz Posaarja. Nato je zopet pozval poslance, naj se dvignejo, in je s kratkimi odsekanimi besedami izrekel nekaj spominskih besedi za pokojnim maršalom Pilsudskim. Nato je zapovedal poslanecem, naj se vsedejo in na tribuno je pozval notranjega ministra dr. Fricka, ki je izrekel sledeče kratke, a usodopolne besede:

»Dne 16. marca letos smo uvedli zopet obvezno vojaško dolžnost. Sporočam vam, da je danes vlada sprejela zakon, s katerim se organizira nova armada. Ta zakon bo jutri zjutraj objavljen in bo stopil takoj v veljavo.«

Hitler govori

Poslanec so te besede notranjega ministra Fricka sprejeli z burinim ploskanjem. Takoj nato je Göring z rezkim glasom podal besedo kanclerju Hitlerju. Vsa zbornica mu je zaplila svoj trikotni »Heil« in Hitler je začel mirno izvajati sledeče misli:

Topot vam hočem govoriti o vseh vprašanjih, ki se tičejo Nemčije. Govoriti moram s tega svečane mesta posebno zato, da lahko razbijem vse zlonamerne govorice, ki se danes tako širijo po svetu. Ja izjava mi že hkrati nalaga dolžnost, da moram biti popolnoma iskren in jasen. Saj se posebno z anglosaksonske strani slišijo očitki, ki se opravičujejo z demokracijo, češ, da naša vlada ni demokracija. Toda tudi naša vlada je vlada, ki je pozvana od naroda in je njemu za vse odgovorna. Ne gre za to, ali je kakšnega poslanca izvolilo 10 ali 20 ali celo 60 tisoč volivcev. Nemški narod je nas izvolil s 36 milijoni glasov in to je bistveno nasprotje napram vsem drugim državam. Zato so moji zaključki za ves nemški narod mnogo usodnejši nego zaključki kateregakoli politika, ki ne razpolaga s toliko odgovornostjo.

Ko sem prevzel oblast...

Ko mi je pokojni feldmaršal poveril vodstvo nemške politike, sem dobil Nemčijo v popolnem gospodarskem razsulu. Stirelna vojna in pa versajski mirovni diktat sta uničila vse naše gospodarsko življenje. Zaradi uničenja svobodnega gospodarskega razuma je bilo treba računati predvsem s temi ugotovitvami: 1. Nemčija ima preveč delavcev, 2. urediti je treba življenjski standard nemškega naroda, 3. Nemčija pogrša hranilo in surovine, 4. Nemčija pogrša mednarodni trg, ki je še danes ves razravan.

Povojni politični režimi so nam zapustili 7 in pol milijona brezposelnih. Toda kljub temu smo danes prišli do prepričanja, da je gospodarska avtarkija za nas pogubna. Blazno je to, da so se poljedelske države odločile, da se industrializirajo, a države z visoko industrijjo naj se zopet posvetijo poljedelstvu. Zato tudi mislo pristati načrtnega gospodarstva. Kar vidimo za tem prikrito politiko komunizma. Vendar pa priznam, da je Nemčija morala zagrabiti za nekaterimi poskusi načrtnega gospodarstva. Toda dela, ki se izvajajo po načrtu, so prežeta s popolnoma novim duhom, ker se jih udeležuje narod s popolnoma novimi nagibi.

Nato je Hitler prešel na najvažnejši del svojega govora in začel govoriti o mednarodni politiki:

Ves uspeh našega dela je odvisen od tega, če bomo lahko izvajali v miru svoje velike načrte. Ugotavljam, da imamo načrte, za katere rabimo mir

še deset, dvajset, petdeset ali pa tudi sto let. Narodni socializem je ustvaril novo Nemčijo in ta se ne sme več primerjati s staro Nemčijo. Nova Nemčija je prenašala malomeščanski hura-patriotizem. Narodni socializem pa je v mednarodno politiko prinesel še drugo dejstvo, in to je, da v tej politiki odločuje nemški narod, ne pa več malomeščanska ideja o germanizaciji. Nemški narod ne misli več na to, da bi komu vzel njegovo ime in ga ponemčil z drugim imenom.

Mi danes nikjer ne ponemčujemo imen (ob tej aluziji na Italijo je nemški parlament naravnost blazno ploskal Hitlerju). Ideja Nemčije ni več ideja podjarmljenja. Danes v razumu ideje o narodnih manjšinah sploh noben narod več ne more biti raznarodno. Kri, ki teče že trinajsto leto nad Evropo, ni več v skladu z miselnostjo posameznih narodov. Kljub tolikim vojam je Francija končno vendarle ostala Francija, Nemčija Nemčija itd. Vse, kar je stalo narode kri, je ostalo samo na površju narodov, ni pa spremenilo pri nobenem narodu njegovega bistva. Če bi se kri prelivala za kaj drugega, bi to več koristilo človeštvu. Kot zastopnik narodnosocialistične stranke pa sem tudi prepričan, da vsa ta vojna pobere ravno najboljši, in v Evropi ni mogoče več žrtvovati ravno mnogo najboljših. V Evropi tudi ni več prostora za pridobivanje ozemlja. Če si hoče kdo s podjarmljenjem pridobiti množice ljudi, potem naj to nadomesti s pametno socialno politiko, ki naj zmanjša padec rojstev.

Nemčija hoče mir

Ne! Narodno-socialistična Nemčija hoče mir iz svetovnonazornega prepričanja. Nemčija je tudi prepričana, da bi nova vojna samo povečala nesrečo naših narodov. Kaj sploh mi moramo drugega želeli kot mir. Če v današnji Nemčiji reče njen vodja, da hoče mir, potem moram izjaviti, da narod nikdar ne bo rekel, da hoče vojno. Vojno so zmeraj hoteli samo voditelji narodov, nikdar pa narodi sami. (Silno navdušenje v dvorani.)

Nato je Hitler začel polemizirati o tako zvani zamisli, kako organizirati kolektivno varnost v Evropi. Uvodoma je zelo ostro napadel lorda Edena, češ, da ta več verjame podpisu dvomljive in netočne pogodbe kot pa izjavi Hitlerja, ki je vodja vse Nemčije. Hitler pravi, da bi lahko podpisal deset pogodb, toda to ne bi oddehalo njegove svečane izjave, da hoče mir. Če Hitler pravi, da hoče mir, potem je to prav tako močno izraženo, kakor če bi rekel, da je podpisal deset kolektivnih pogodb. O svečanosti svojih izjav in njihovi obveznosti se je Hitler sploh široko razgovoril.

V zamisli o kolektivni varnostni pogodbi pa vidim, da se v demokraciji pojavlja neka inflacija pojmov. Jaz ne vem, kaj je v tej zamisli kolektivne varnosti konkretno in kaj ne. Nemška diplomacija je skozi sedemdeset let sodelovala pri izgradnji kolektivne varnosti, pa ni mogla nič pomembnega odnesti s poprišča te politike. Zato moramo misliti, da je ideja kolektivne varnosti samo plod Wilsonove politike štirinajstih točk, s katerimi je omogočil versailloso mirovno pogodbo. Te Wilsonove točke predpostavljajo organizacijo splošne pravičnosti, torej sporazum in razorožitev vseh držav. To je ideja kolektivne varnosti. Nemčija je bila tista, ki je to idejo najbolj pozdravila, toda versailloso mirovni diktat je zamislil kolektivne varnosti zadal smrtni udarec. Kljub temu je bila Nemčija tista, ki je versailloso mirovno pogodbo izvajala s pravim fanatizmom. Uničila je vso svojo vojaško moč (tukaj Hitler do podrobno navaja vse številke o uničenju nemške vojaške moči). Na ta način je Nemčija podprla idejo o kolektivni varnosti ameriškega predsednika z vsem, kar je imela.

Nato navaja Hitler vse tiste državne, ki so obljubljali, da bodo izpolnili poglavje V. versailloso mirovne pogodbe, ki zahteva razorožitev zavezniškov obenem z razorožitvijo Nemčije. Hitler citira besede lorda Roberta Cecilja, Paula Boncourja, Hendersona, Brianda, Vandervelda in drugih.

Ljubljanski občinski svet

Ljubljana, 21. maja.

Danes ob 5 popoldne se je vršila seja občinskega sveta. Sejo je otvoril župan dr. Ravnihar, ki je v svojem predsedstvenem poročilu sporočil, da odpušča izročitev diplome častnega članstva g. Josipu Turku, ker je ta zaradi bolezni odsoten. Spominjal se je smrti kralja Aleksandra, ker je od marmorske žaložnje poteklo 6 mesecev. Občin. svet je vzkliknil pokojnemu kralju: »Slava!« V svojem poročilu je s primernimi besedami župan omenjal smrt nekaterih bolj vidnih pokojnikov, ki so umrli v času od zadnje seje, tako maršala Pilsudskega, ljubljanskega meščana Frana Krapša, mestnega blaginika Veljčana Finka, dr. Henrika Tume in vdove po pokojnem podžupanu Berte Trillerjeve. Župan je sporočil, da se je predsednik Masaryk zahvalil mestu Ljubljani za poslano čestitko k njegovemu jubileju. Dalje je sporočil, da je finančno ministristvo odobrilo ljubljanski proračun, ki ima 6.625.000 Din primanjkljaja. Ta primanjkljaj se bo kril s 45% doklado na državne davke. Ministrski svet je odobril predlog za regulacijo Ljubljane, kar bo v zadnjem sektorju veljalo 5.829.000 Din. Delo je bilo oddano, tvrdi Dukič. Notranje ministristvo je potrdilo, da ostane mestna občina v zadevah splošne uprave instanca I. stopnje, tako kakor je bila dosedaj. Župan se je udeležil pred kratkim oglada Srednje tehnične šole. G. direktor Reisner je mogel pokazati napredek šole, toda tudi njene nedostatke ter je zato prosil župana odpo-moči. V imenu mestne občine je župan obljubil reko pomoč, ki jo bo mestna občina zm. gla. Dalje je župan sporočil, da je vojno ministristvo odklonilo predlog, da se municijska skladišča premestijo na šentšvitsko polje. Vrijajo se že pogajanja, da se ta skladišča premestijo na kakšen drug kraj, toda mestna občina zahteva, da morajo biti skladišča premestena v kakšen kraj dravske banovine. Župan se je v Zagrebu udeležil sestanka zastopnikov mest Ljubljane, Zagreba in Susaka glede najkrajše ceste Ljubljana čez Kočevje do Susaka. Ta zveza znaša 156 km, toda najkrajša, specielno avtomobil-ska cesta pa bi znašala komaj 114 km, tako da bi jo mogel vsak avtomobil prevoziti v vsaj dveh urah. Župan je vstopil v odbor za zgradbo te ceste. Nato je župan odgovarjal na interpelacijo Ambrožiča zaradi ustavitve del pri bežigradski soli. Iz lanskih proračunskih dohodkov je bilo za to šolo porabljenih 2.115.000 Din, iz postavk novega proračuna že 842.000 Din, potrebnih pa je še nekaj okoli 200.000 Din, skupno bodo torej stroški za to šolo znašali 3.580.000 Din. Mestna občina se po-gaja s SUZOR-jem, ki bi bil pripravljen mestni ob-čini posoditi manjkajoči znesek na kratkoročno posojilo, vendar pa je potreben za to še pravilnik, ki pa doslej še ni odobren. Interpelant se je z žu-panevim odgovorom zadovoljil.

Poročilo finančnega odseka

je podal T a v č a r. Na vrsti so bile razne pritožbe proti prirastkarini, predpisom mestnih davščin, proti predpisom pristojbine za hidrante in proti predpisom na pasje takse. Na predlog odseka so bile vse te pritožbe odklonjene. Sprejet je bil pred-log, da se dovoli kredit 30.000 Din za naknadna dela v novih policijskih zaporih, ostanke pa še 37.000 Din, ki jih bo mestna občina krila iz nekaj najem-nine. Odobren je bil kredit za kritje polnih refe-renta za prirastkarine. Pri volitvah narodnih po-slancev je imela mestna občina okoli 50.000 Din stroškov ter je bil sprejet predlog, naj se ti stroški krijejo iz proračunske rezerve. Odobreni so bili maji krediti za kritje potnih stroškov tehničnim uradnikom, ki so napravili praktični strokovni iz-pit, za kritje stroškov nove uredbe in pravilnika o prirastkarini, za plačilo vodarine in večjo po-rabo vode trgovaške nadaljevalne šole od leta 1930 do 1934 in za plačilo odškodnine za odstranitev nekaterih barak v gramozni jami. Finančni odsek je dalje predlagal, naj mestna občina odobri kre-dit za kritje stroškov za razna dela za pripravljali odbor evharističnega kongresa. Ta kredit bi znašal

40.000 Din in se bo uporabil za nabavo blaga za 100 državnih zastav, za 30 reflektorjev, za pre-vizorična stanišča in za vodovodne pipe. Iz postavke za pospeševanje tujkega prometa pa naj bi se na-tisnil »Vodnik po Ljubljani« v 100.000 izvodih, kar bi veljalo novih 10.000 Din. Proti tej točki je pro-testiral K o s e m, češ, da živimo v težkih raz-merah in da ta znesek ni potreben, ker se bo kongres sam po sebi kril. Je za to, da bi mestna občina šele naknadno odobrila kvečemu 20.000 Din, ako bi evharistični kongres pokazal kakšen primanjkljaj. Za predlog se je toplo zavzel Olup, ki je poudaril, da mora Ljubljana pokazati deset-tisočim obiskovalcem kongresa gostoljubnost, zlasti ker bodo množice prinesle v mesto mnogo denarja, in da Ljubljana ne more na sebi pustiti madeža, da je slabo sprejela udeležence evhari-stičnega kongresa.

Poročevalce Tavčar je poudaril, da bo evhari-stični kongres ena najbolj veličastnih manifestacij, kar jih je Ljubljana kdaj videla. Finančni odsek je bil mnenja, da bi bilo votirati mnogo več, toda zaradi izrednih razmer tega ne more. Ne gre, da bi mestna občina evharističnemu odboru kdaj pregledovala račune. Evharistični kongres ne bo le manifestacija notranjih čustev našega naroda, marveč bo manifestacija velike množice, ki jo mora Ljubljana dostojno sprejeti. Predlog finanč-nega odseka je bil nato sprejet z vsemi glasovi proti glasu Draga Kosma. Sprejeti so bili predlogi odseka glede odpisa dolžnih najemnih revnim strankam v mestnih hišah, glede poravnave ne-kega blaginjskega skonta in glede nekega odpisa kazni.

Poročilo tehničnega odbora

je podal ing. Pavlin. Sprejeti so bili predlogi od-seka glede raznih parcelacij. Zelo živahna debata pa se je razvila o regulaciji Zvezde. Občinski svet je razpravljal o dveh predlogih, namreč o Plečniko-vega načrta za postopno ureditev Zvezde in o na-črtu Kluba arhitektov za odstranitev vseh doseda-njih trhljih drevov, ki naj bi se nadomestila z niž-jim drevjem, toda le deloma, tako da bi nastal sredi Ljubljane velik prostoren trg, ki bi zmogel sprejeti vase še tako veliko množico. Razni govor-niki so navajali razloge za in proti okrnitvi Zve-zde. Končno pa je prodril predlog, naj se ta točka začasno odstavi z dnevnega reda, dokler je ne bo občinski svet temeljito proučil.

Glede regulacije Hirske ulice je občina skle-nila s prizadetimi posestniki deloma zamenjavo hiš in zemljišč deloma pa odškodnino. Enako je glede regulacije Emanske ceste občina sklenila z g. Speletičem zamenjavo njegove hiše za neko svojo. Te pogodbe je danes občinski svet na odsek-ov predlog soglasno odobril. Anton Res name-rava na Šmartinski cesti postaviti predelovalnico asfalta, in sicer v bližini tovarne za kley. Proti temu so se pritožili razni zasebniki. Radi tega je občinski svet danes sklenil, da pomakne mejo in-dustrijskega pasu skoraj tik do meje šmartinske občine, tako da bo Anton Res mogel svojo delav-nico postaviti. Odobrena je bila še zamenjava mestnega sveta z Marijo Jerina.

Lombar je podal

poročilo uprave mestnih hiš.

Na njegov predlog so bili proglašeni naslednji mestni stanovanjski prostori za ubožnice: vse pri-tličje in podprtiličje Gradu, vsa stanovanja v mest-nih barakah in klavnici, v barakah ob Ižanski ce-sti in vse mestne zasilne barake v koloniji ob Ce-sti dveh cesarjev. Ta stanovanja bodo na razpo-lago le brezposelnim družinam, ki ne bodo plačev-ale nobene najemnine, mestna občina pa bo opro-ščena davkov. Vse plačila množice družine se bodo morale iz teh stanovanj izsejati.

Na predlog načelnika

personalno-pravnega odseka

dr. Subica so bili izvoljeni v kontrolni odbor: Ada-mič, dr. Modic, Strukelj, Rebek, Košak in dr. Bo-

hinjec, v odbor za oceno nabav pa ing. Pavlin, Rupnik, dr. Subic, Olup in Rebek.

Na vrsti so bili samostojni predlogi. Zanimivi so predlogi dr. Bohinca o uvedbi zdravstvene po-staje v Ljubljani, dalje da se v mestnem vestibulu vzida plošča z imeni zaslužnih ljubljanskih mešča-nov, toda pod pogojem, da vsaj pet let poprej niso bili člani občinskega sveta, predlog o ustanovitvi odbora za likvidacijo mestnih obveznosti itd. Pred-logi so bili odkazani odsekom.

Po javni seji je bila nato tajna seja.

Tajna seja.

Na tajni seji je občinski svet soglasno sprejel predlog personalno-pravnega odseka, da se pri-

hodno jesen ukine I. razred ženske realne gimna-zije in se izvede s tem zvezana redukcija osebja. Občinski svet je to sklenil z utemeljitvijo, da mesta občina ne more več nositi velikih stroškov, ki ji jih nalaga vzdrževanje ženske realne gimnazije, kar je prav za prav dolžnost države oziroma bano-vine. Država mora skrbeti za vzdrževanje osebja in pouka, banovina pa za poslopje. Na drugi strani pa ima mestna občina mnogo stroškov, ki ji jih nalaga država.

Na vrsti so bile razne personalne zadeve, ka-kor napredovanja, priznanje stalnosti, prošnje za dopuste itd. Upokojenih je bilo 5 mestnih nastav-ljencev, od teh je dr. Riko Fux upokojen začasno za eno leto, ostali štirje pa so nižji uslužbenci, ki so izpolnili pogoje za stalno upokojeitev.

VSEMOGOČNI JE POKLICAL DANES OB 14. URI K SEBI PO PLAČILO
NAŠEGA PREDOBREGA OČETA, SOPROGA, TASTA, BRATA, GOSPODA

IVANA VEHOVCA

POSESTNIKA V ŽUŽEMBERKU, BIVŠEGA DOLGOLETNEGA ŽUPANA,
POSLANCA I. T. D.

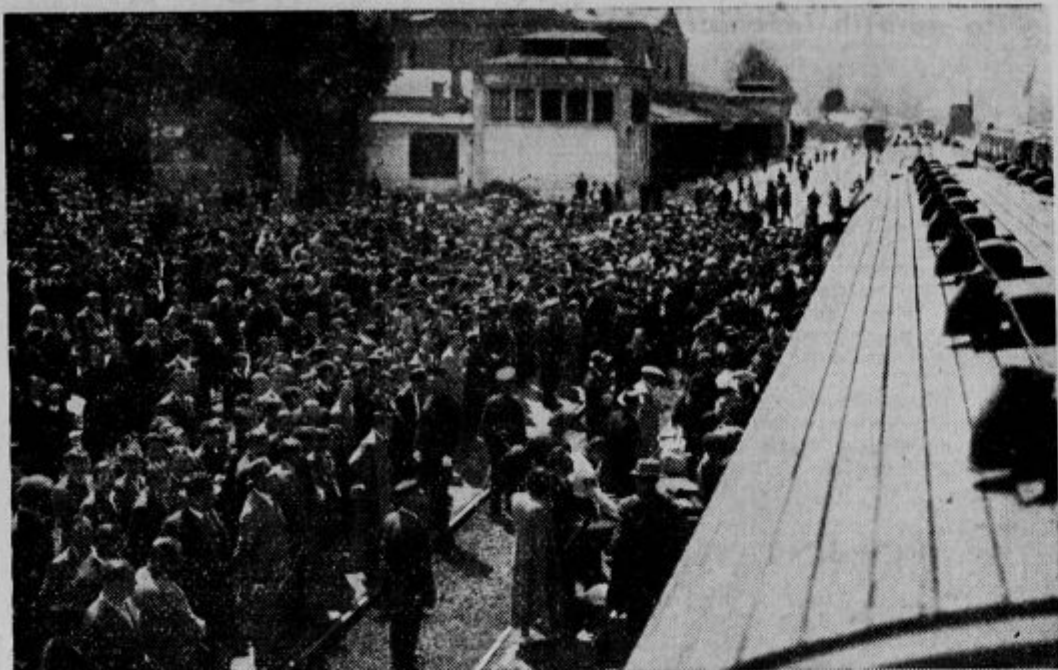
K VEČNEMU POČITKU GA BOMO POLOŽILI V ČETRTEK, DNE 23. MAJA
OB 10. URI DOPOLDNE NA NJIVI BOŽJI V ŽUŽEMBERKU

ŽUŽEMBERK, DNE 21. MAJA 1935

ŽALUJOČI OSTALI

Bolgarski pevci v Ljubljani

Tisočera množica je na glavnem kolodvoru pristrčno pozdravila bratske pevce

Bolgarski in slovenski pevci pojo bolgarsko »Rodno pesen«. — Na desni sliki: Dirigent bolgarskega pevskega zbora dirigira bolgarskim in slovenskim pevcem.

Ljubljana, 21. maja.

Zastopnike malokatega naroda sprejemamo v Sloveniji, zlasti v Ljubljani, tako pristrčno, kakor bolgarskega, posebno pa, kadar pridejo med nas s svojo pesmijo. Po kratkem presledku je bilo danes že tretjič, da je Ljubljana sprejemala bolgarske pevce, tokrat iz velikega mesta Ruse ob Donavi. Privedla jim je res bratski, pristrčen sprejem, na katerega mora biti Ljubljana ponosna, došli bratje Bolgari pa z njim zadovoljni.

Do Zidanega mosta so jim danes prišli nasproti zastopniki Jugoslovansko-bolgarske lige in Glasbene Maticе, na glavnem kolodvoru pa jih je pričakovala velika množica ljubljanskega prebivalstva, med temi mnoge dame, tudi v narodnih nošah, ki so prinesle cvetja za drage goste.

Ob zvokih godbe »Sloge« in med pristrčnim medsebojnim pozdravljanjem so ob 13.45 došli bolgarski pevci izstopili. Vseh je bilo 83, vodita pa jih predsednik zbora sanitetni general v p. dr. Hitov in dirigent Surokin. Med gosti sta tudi dva bolgarska svečenika. Na kolodvoru so bile zastopane vse domače oblasti in različna društva, predvsem ljubljanski pevski zbori, kakor Glasbena Matica, »Ljubljana« in drugi. Dijaštvo III. državne gimnazije se je pod vodstvom direktorja Hočevarja polnoštevilno udeležilo sprejema.

Ko so se polegli prvi izrazi navdušenja, so pevci Glasbene Maticе zapeli bolgarsko himno »S mi Marica«, bolgarski pevci pa so vrnili našo tridelno himno, ki so jo pravilno odpeli in to celo s pravilno srbohrvatsko in slovensko izgovarjavo.

Sledili so pozdravni govori. V imenu banske uprave je pozdravil došle goste g. Ribičič, ki je

posebno poudarjal, da prav sedaj gostujejo v Bolgariji s svojim pevskim zborom slovenski učitelji, ki so tam prav tako tople sprejeti, kakor Bolgari v Sloveniji. Pesem je tista, ki nas najbolj zbližuje. V imenu občine jim je izrekel dobrodošlico dr. Rupnik, v imenu slovenskih pevcev predsednik Hubadove župe dr. Svigelj, v imenu Jugoslovansko-bolgarske lige g. Pustoslemšek in v imenu pevskega zbora Glasbene Maticе, ki je pred časom gostoval v Bolgariji, g. Pečenko.

Toplo ganjen se je v imenu bolgarskih pevcev zahvalil dr. Hitov, ki je naglašal, kako Bolgarija sprejema slovenske pevce. Bolgari so v vsakem kraju, v vsakem svojem mestu tople sprejemali Slovence kakor brate ter se povsod radostili nad njihovo lepo pesmijo. Zato so pevci iz Ruse danes posebno srečni pri bratskem snidenju s slovenskimi pevci v Ljubljani.

Ko se je navdušenje občinstva nekoliko pognelo, so bolgarski in naši pevci pod vodstvom g. Surokina, ki si je s pristrčno gesto prilastil takoj še ljubljanski pevski zbor, zapeli »Rodno pesen«, nato je pa vse občinstvo zapelo »Hej Slovani«.

S kolodvoru se je nato razvil lep sprejod po glavnih ljubljanskih ulicah. Občinstvo je na cesti in z oken tople pozdravljalo bolgarske pevce. V sprejodu je godba »Sloga« igrala koračnice. Del pevcev je bilo nastanjenih v hotelu »Slon«, drugi del pa v areni Narodnega doma. Takoj po prihodu bolgarskih gostov se je zbrala pred hotelom »Slon« večja množica mladine, ki je navdušeno vzklikala bolgarskim pevcem in manifestirala za jugoslovansko-bolgarsko bratstvo. Gostje Bolgari so bili še posebno zadovoljni z današnjim »Slovincem«, ki jim priobčuje tople pozdrave.

Ali nisi še nič trudna od pranja perila?

„Kaj še. Zakaj naj bi pa bila trudna? Pogledj samo, koliko sem že oprala!“

„Zares hvale vredno! V tako kratkem času! In kako je postalo perilo lepo belo.“

„Da, tu se zopet enkrat vidi, kako potrebno je, da se perilo namoči v raztopini Ženske hvale. Ali nisi videla na vodi, v kateri se je namakalo perilo, kako se je nesnaga čez noč razkrojila? Seveda, potem ima Schichtovo terpentinovo milo lahek opravek! Ta način pranja je brezdvomno najboljši.“

SCHICHTovo

TERPENTINOVNO MILO

... in za namakanje Ženska hvala

Učiteljski pevski zbor v Bolgariji

V starodavnem Plovdivu

Plovdiv, 19. maja.

V petek, dne 17. maja si je Učiteljski pevski zbor ogledal v družbi nadvse prijaznih in uslužnih domačinov okolico Sofije. S tramvajem se je peljal do vasi Bojana, ki ima krasno lego ob vznožju Vitose. Pozdravil je zbor z navdušenimi besedami tamkajšnji kmet (župan) in ravnatelj meštanske šole, šolska mladina je pa krepko zapela »Hej Slovani«. Poleg cerkve je v njeni lastni želji skromen grob carice Eleonore, ki je umrla leta 1917. Cerkev sama je bila zgrajena leta 1259, polna znamenitih fresk, živa zakladnica bolgarske zgodovine, kar nam je podrobno razložil čuvar caričinega groba. Pobočja poleg vasi Bojane so vsa nanovo pozidana s krasnimi vilami sofijskih bogatašev in mimo teh je zbor prispel v teku dobre pol ure v vas Knjaževu, kjer je imel večerjo. Zbor je pozdravil profesor gosp. Konsolov, zahvalila se mu je pa za UPZ gospa Miheličeva, nakar so člani sofijskih pevskih zborov in mali moški zbor elov. učitelj zapeli par pesmi. — Prehitro se je bilo treba vrniti proti Sofiji.

V soboto odhod v Plovdiv — 155 km oddaljen. Lepo vreme, nova pokrajina, zanimivosti krajev itd., vse vpliva ugodno na člane zbora, da pozabljajo na vse težave in bridkosti dolgega »rajanja«. Hitro minejo stiri ure vožnje. — Plovdivčani sprejmejo zbor nadvse prijazno: Vojška godba, učiteljski s prof. zborom, I. dekl. gimnazija (vse

drugi šole so odšle na ekskurzije), člani vseh pevskih zborov in nebroj občinstva. — Na pozdrav podžupana g. Kurdeva in predsednika Prosv. Sojuz prof. g. Krsteva se je s toplimi besedami zahvalil prof. g. Emil Adamič. Po taktih vojaške godbe je krenil sprejod v Plovdiv, kjer so člani zbora po obedu dobili stanovanje v petih udobnih hotelih. — Snažno je mesto Plovdiv, vse hiše so radi vele-ejma, ki se je pred kratkim vršil, prebeljene v enotni barvi, ponosni so Plovdivčani na svojo zgodovino, saj je dobivalo mesto obiske Vizigotov, Hunov, Ostrogotov, Avarov, Slovanov, križarji so se ustavljali tu itd. Sedaj se rado imenuje druga prestolnica Bolgarije.

Koncert se je vršil v ogromni, polno zasedeni dvorani Vojnega kluba; kljub temu, da koncertira vedno dan pred UPZ moški zbor Jugosl. železničarjev iz Sarajeva, so se vrli Plovdivci odzvali vabilu v častnem številu. Zbor so pozdravili zastopniki učiteljskega in mu poklonili krasen šopek »bolgarskih rož«, Prosv. Sojuz pa je poklonil umetniško, v olju izdelano sliko Plovdiva. Plovdivski moški zbor, ki je bil že v Ljubljani, je zapel v pozdrav svoje geslo in Rodno pesem.

Pri banketu, ki ga je priredil Prosv. Sojuz in občina, so govorili zopet predsednik Prosv. Sojuz g. Krstev, podžupan g. Kurdev in prof. g. Adamič vsi naglašajoč veliko potrebo skorajšnjega tesnega zblizanja, pozdravljajoč pevce, kot prve pobornike te ideje. Zblizanju pa naj čimprej sledi zedinjenje.

Sprejem slovenskih pevcev na kolodvoru v Plovdivu.

Smrtna nesreča na Fali

Maribor, 21. maja.

Nad falskim jezmom se je zgodila strašna nesreča, ki je zahtevala življenje 26 letnega delavca Karla Vabiča. Omenjeni je bil zaposlen pri spuščanju splavov skozi falske zapornice. Vozil se je s čolnom splavarjem nasproti ter jih vodil do zapornice, žal pa pri tem delu ni bil več splavjanja. Ko se je zopet podal s čolnom po strugi

proti Breznu, je zašel za skalami v vrtinec, ki mu je čoln prevrnil. Vabič se je oklenil čolna, katerega pa je voda potegnila pod površino in z njim vred je izginil v valovih tudi Vabič. Iskali so ga ves dan nad jezo, toda truplo je tok že očitno odnesel skozi zapornice naprej. Zalostna smrt pridnega delavca je vzbudila v vsej okolici splošno sočustvovanje.

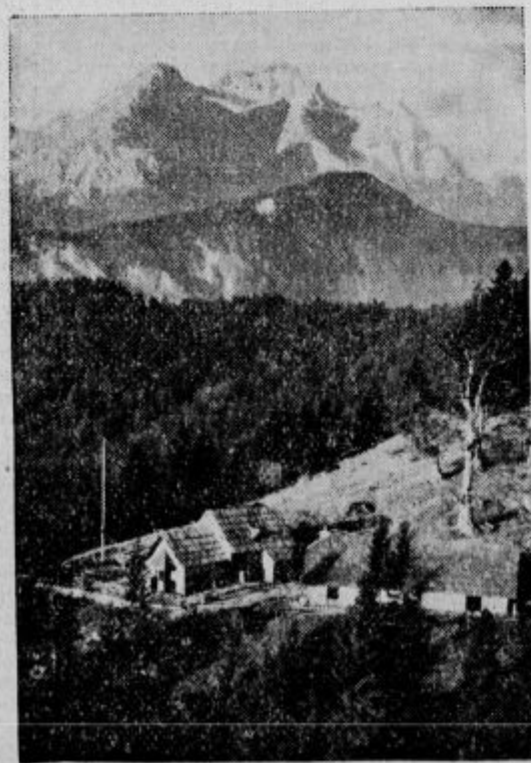
Novo mesto

Starinska kapelica sv. Janeza Nepomuka ob Krki pri »starem mostu« je bila letos kaj slabo razsvetljena. Včasih je bilo češčenje tega svetnika v našem mestu zelo goreče in so na predvečer njegovega godu ljudje prižigali ob kapeli sveče in lampijončke, po Krki so plaval razsvetljeni in okrašeni čolni, iz katerih se je glasilo lepo petje, a pri kapelici je igrala godba. Danes pa je kapelica skoro popolnoma zapuščena.

Vpisovanje učencev (učenk) novincev za I. razred prih. šolskega leta bo v torek, 21. maja ob 3 popoldne v pisarni tuk. narodne šole. Za vpis je potreben krstni list ali pa izkaz rojstnih podatkov od pristojnega župnega urada.

Skalaška koča na Rožci

Otvoritev in blagoslovitev v nedeljo, 26. maja

Na robu goliških narciznih poljan, med modrim encijanom in rumenim avriklom, nad temnimi zelenimi gozdovi, leži vsa živa in cvetoča, kakor da bi vso gorekto lepoto zbrala, kar jo more dati pomlad.

Pesem in vrisk pastirja se razlega preko skalnatih poljan, preko senožeeti in gozdov, mukanje živine in ubrano zvonjenje kravjih zvoncev se spaja z vso lepoto, ki jo lahko da gora poleti.

In zima... Vse je pokrito s težko in globoko belo odejo. Tiho je, tako tiho, da ti srce zastane v tej tišini. Gledaš in se ne moreš nagledati lepote belih poljan. Tisoče snežnih kristalov se blešči v solncu in duša ti hoče s telesa, da bi sama uživala to lepoto in se je naučila.

To si ti Rožca, vedno lepa v vsakem letnem času za vsakega, ki zna uživati lepoto prirode.

Na najlepšem kraju naših Karavank, komaj dve uri od Jesenic leži. Vsakemu dostopna, vendar toliko časa skrita za našo širšo javnost. Pa so se zbrali idealni mladeniči, katerih edina misel so naše lepe gore in so postavili v tem raju Karavank kočo. Mnogo zaprek je bilo treba premagati. Polne skrbi so bile mlade glave, večer za večerom so se ubijale, da bi dosegle svojo zamisel. Ves prosti čas je bil namenjen samo eni misli, da se postavi koča, da se odkrije lepota Rožce vsakemu, ki jo hoče uživati. In uredničilo se je.

Jeseniški Turistovski klub »Skala« je postavil v tem gorskem raju oskrbovano kočo, ki je dostopna vsakemu ljubitelju narave ob vsakem letnem času. V nedeljo, 26. t. m. bo otvoritev in blagoslovitev koče ob 11 dopoldne s sv. mašo. Ob tej priliki vabimo vse ljubitelje naših Karavank, da se

KAVA HAG

vedno prija

te slavnosti udeležijo. Kdor se hoče naučiti lepote gora in planinskega veselja, naj nikar ne zamudi te ugodne prilike in naj pride v nedeljo na Rožco, kjer bo preživel vesel dan, ki ga ne bo mogel pozabiti.

Liubljanske vesti:

85 letnica nadškofa dr. A. B. Jegliča

Pripravljalni odbor je razposlal vabila vsem ljubljanskim kulturnim organizacijam in društvom, naj se polnoštevno udeležijo slovesnega sprejema prevzisenega jubilara dne 28. maja ob 17. uri v podoknice ob 20 pred škofijskim dvorcem. V dne 22. maja bo na mestnem poglavarstvu v Ljubljani (mestna posvetovalnica, soba št. 22, Mestni trg 2-1 od 8 do 14 na razpolago knjiga, kamor bodo društva vpisovala čestitke. Če kako društvo ali organizacija po pomoti ni dobilo pismenega povabila, naj kljub temu ne izostane in naj se v določenih dneh vpiše v spominsko knjigo.

Pri podoknicah, ki bo 28. maja ob 20 pred škofijskim dvorcem, bodo sodelovali združeni pevski zbori in godba »Sloga«. Pričakujemo, da se bodo vsa ljubljanska društva in vse organizacije

Protituberkulozni teden

Kakor drugje po državi tako bo tudi v Ljubljani v tem tednu več predavanj o obrambi proti tuberkulozi. Večino teh predavanj so prevzeli mestni zdravniki v zvezi s protituberkuloznim dispanzerjem. Danes pričebuemo spored do sedaj določenih predavanj:

Cetrtak, 23. t. m. ob 8 predavanje v internatu »Mladica« in v gospodinski šoli.

Cetrtak, 23. t. m. ob 18 predavanje v »Mestnem domu« za vse mestno delavstvo.

Cetrtak, 23. t. m. ob 20 javno predavanje v dvorani OUZD. Skioptične slike.

Petek, 24. t. m. ob 20 predavanje v Sokolskem domu v Šiški.

Petek, 24. t. m. ob 20 predavanje v šoli na Barju.

Petek, 24. t. m. ob 21 predavanje v »Vajeniškem domu« v Lipičevi ulici. Skioptične slike.

Poleg teh predavanj bodo mestni zdravniki predavali tudi po vseh ljubljanskih solah.

● **Evharistični kongres.** Danes ob 5 popoldne običajna seja Mladinskega odseka v navadnem prostoru. Vsi!

● **Mesto Ljubljana banu dr. Pucu.** Včeraj popoldne se je zglasil na bankski upravi ves občinski svet ljubljanski z županom dr. Ravniharjem na čelu. Ban dr. Puc je mestno zastopstvo sprejel, nakar ga je nagovoril župan dr. Ravnihar, ki mu je izročil krasno diplomsko častnega meščanstva Ljubljane, delo odličnega grafičnega umetnika Stanka Gladnika. Župan dr. Ravnihar je banu dr. Pucu sporočil, da ga je občinski svet ljubljanski dne 28. februarja na predlog podžupana prof. Jarca za njegove zaslugе za mesto Ljubljano soglasno izvolil za častnega občana ljubljanskega. Župan dr. Ravnihar je prosil gosp. bana še nadaljnje naklonjenosti svojemu rodnemu mestu. Ban dr. Puc se je zahvalil županu in občinskemu svetu ter poudarjal, da je bilo v zadnjih letih v Ljubljani res mnogo napravljene. Dasi je bilo to pod njegovim vodstvom, je vendar njega vzajemno podpiral ves občinski svet, zakar se mu zahvaljuje. Ban je naglasil še nove potrebe Ljubljane, kakor potrebo po vseučiliški knjižnici, šolski polikliniki, zgradbi III. državne gimnazije, izboljšanju cest in drugem. Navzoče občinske svetnike je ban prosil, naj podpirajo novega župana dr. Ravniharja pri njegovem delu za Ljubljano. Župan in občinski svetniki so se nato toplo poslovili od gosp. bana.

● **Ob priliki izročitve diplome častnega članstva mesta Ljubljane** je izročil ban dr. Puc Dinko predsedniku mestne občine g. dr. Ravniharju Vladimiru 5000 Din (pettisot) za uboge in potrebne našega mesta.

● **Predsednik mestne občine gospod dr. Ravnihar Vladimir** bo službeno odsoten iz Ljubljane od 22. maja do 26. maja 1935. Nadomešča ga podpredsednik gospod prof. Jarc Evgen.

● **V času obiskanja.** V soboto 25. in v nedeljo 26. maja igrajo v dramati Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskanja«. Drama je zelo pretresljiva, v njej so prekrasni prizori, ki slikajo Jezusovo delovanje in njegovo osodbo in smrt. Globoko zajeta snov kaže tudi splošne razmere tedanjega časa, oblast judovskih duhovnikov in težo rimskega jarma. Drama je sijajno opremljena, prizori so izredno slikoviti. V delu sodeluje 90 ljudi. Lik Jezusa predstavlja g. Gregorin, Marijo ga. Marija Vera. Izmed dam sodelujeta še ga. Nablocka kot Magdalena in gđc. Slaščeva kot Mirjam. V večjih vlogah nastopijo gg. Levcar — Pilat, Cesar — Kajla, Potokar — Amina-dar, Skrbinek — Joda, Lipah — Sadok, Pianeky — Gamaliel, Jerman — Juda, Bratina — Peter, Drenovec — Petroni, ter ves ostali moški ansambel. Dramo je režiral avtor g. Gregorin. Cene so znižane dramske.

● **Gostovanje ljubljanske drame v Mariboru in mariborske v Ljubljani preloženo.** Vsled nepovolj-

odzvale vabilu in se polnoštevno udeležile tako sprejema ob 17 kakor tudi slavnostne podoknice. Pri tem jubileju pa ne sme sodelovati samo Ljubljana. Po vsej Sloveniji naj 28. maja zvečer zagorijo veličastni kresovi, ki bodo daleč naokrog znanili redek jubilej sivolasnega nadškofa, ki je toliko storil za svojo ožjo in širšo domovino. Ti kresovi naj nas vsaj malo spomnijo čudovite gorčnosti, s katero se je visoki jubilar daroval za svoje ljudstvo. Kmečki fantje, zganite se in po-kazite, da znate ceniti neprecenljivo delo svojega nekdanjega pastirja! Ko bo siloviti starček gledal morje kresov, ki se bo razlilo na predvečer njegovega rojstnega dne po vsej Sloveniji in še tja čez, mu bo vesela zavest, da ljudstvo zna ceniti njegovo delo, gotovo v nemajhno plačilo.

ne predprodaje je gostovanje obeh gledališč preloženo na prve dni meseca junija. Predprodaja vstopnic je torej podaljšana, zato opozarjamo p. n. občinstvo tako v Mariboru kakor v Ljubljani, da si rezervira vstopnice do konca t. m. Ker je kulturna dolžnost obeh mest, da podpirata delovanje in medsebojno gostovanje gledališč, apeliramo na vse, ki ljubijo umetnost, da zanimajo najširše kroge občinstva za ta izredno zanimiva gostovanja, ter da jih polnoštevno posetijo. Upamo, da gledališči ne bosta primorani vsled nezanimanja s strani občinstva, predstavi definitivno odpovedati. V interesu občinstva, ki zahaja v gledališče, je, da omogoči ta gostovanja, ki se bodo vršila tudi bodočo sezono, če bodo pokazala dovoljen finančialen in moralen uspeh. Mariborčani bodo igrali v Ljubljani Wildeovega »Idealnega soproga« in Kalajeva »Kvadrato kroga«. Predprodaja vstopnic dnevno pri operni blagajni.

● **Drž. II. dekliška meščanska šola v Ljubljani** vlnjudo vabi starše in vse prijatelje mladine na šolsko akademijo, ki bo v šolski telovadnici v soboto, 26. t. m. ob pol 5 popoldne za mladino, v nedeljo 25. t. m. ob 17 za odrasle.

● **Akademski dom sv. Cirila** odda s prvim junijem več lepih sob po ugodni ceni (140 Din za stanovanje) mladim izobražencem-samcem. Tudi kuhinja je v hiši. — Uprava Akad. doma sv. Cirila, Strelška ulica 12.

● **Nenavaden način samomora.** Včeraj okoli 11 dopoldne je šel neki strokarnik mimo bivšega igrišča Irlirje v Šiški in tam opazil naslonjenega starejšega moža na notranji strani lesene ograje. Ko je stražnik pristopil, je na svojo grozo opazil, da ima mož nož v vratu. Stražnik je takoj poklical reševalni avto, ki je samorodnega kandidata prepeljal v bolnišnico. Mož je 59 letni kamnosek F. Z. iz Zapuž pri št. Vidu. Zakaj je hotel mož na ta način v smrt, še ni znano.

Celje

● **Celjani na evharističnem kongresu.** Bliža se zadnji čas, ko se bo treba prijaviti za udeležbo na evharističnem kongresu v Ljubljani. Občinstvu celjske župnije naznanjamo, da se lahko prijavi v župnijski pisarni ali v »Slovenčev« podružnici. Mogoče bo potovati na dva načina: ali s posebnim vlakom, ki bo vozil od Grobelnega do Ljubljane, ali pa z rednimi vlaki. Kdor misli potovati s posebnim vlakom, plača 29 Din in 6 Din za kongregacijsko knjižico in znak. Kdaj bodo prišle knjižice, bomo še pravočasno javili. Prosimo pa občinstvo, da se prijavi čimprej, da se s tem olajša delo. Vsa nadaljna navodila bomo sproti javljali.

● **Izlet k Materi božji na Svetino** priredi v nedeljo, 26. maja FKA. Zbirališče ob pol 8 pri kapucinskem mostu. Sv. maša na Svetini ob pol 11. Izlet bo le ob lepem vremenu. Prijatelji katoliške mladine vabljani.

● **Dar Dijaški kuhinji.** Uradništvo einkarne je poklonilo Dijaški kuhinji v Celju namesto venca na grob pokojnega veletrgovca Ivana Ravnikarja 670 Din, prokurist einkarne g. Albin Pečar pa 150 Din.

● **Okrevališče za mladino na Celjski koči.** Kakor je občinstvo znano iz časopisnih poročil, je mestni svet celjski sklenil zgraditi na Celjski koči okrevališče za bolešno mladino. V nedeljo je bila na Celjski koči komisija, ki je pregledala teren in ugotovila vse druge okolnosti, ki pridejo v poštev za zidavo okrevališča.

● **Razprava zaradi umora v Kalobju.** V soboto, dne 25. maja bo pred velikim senatom celjskega okrožnega sodišča razprava proti Poleniku Ivanu ter Adamu in Frančišku Repec zaradi zverinskega umora, ki je bil izvršen 18. februarja letos pri Sv. Jakobu v Kalobju in katerega žrtev je postala Repčeva mati Elizabeta Repec.

Trbovlje

Vsak petek sveže morske ribe pri Karl Albertu Zupancu.

Mariborske vesti:

Preureditev mariborskega gradu

Po načrtih inženjerja arhitekta S. Deva

Maribor, 21. maja. V mariborski javnosti je veliko zanimanje za usodo mariborskega gradu. Ze pri nakupu gradu so se vnele hude debate, ali je poslopje pripravno za bodoči mariborski rotovž. Te debate trajajo še danes in v javnosti prevladuje mnenje, da bi preureditev gradu v magistrat bil preveč nerentabilna. Zanimanje za usodo gradu se je še povečalo, ko je sedaj znani inž. arh. S. Dev, kateremu je poverila mestna občina izdelavo preureditvenih načrtov, svojo nalogo dovršil in načrte predložil mestnemu gradbenemu uradu. Kakor smo že poročali, bo razpravljala o načrtih posebna anketa, katere se udeležijo naši najvidnejši arhitekti in zgodovinski strokovnjaki.

Devov načrt predstavlja čisto idejno rešitev. Glavne njegove karakteristike so: celotno grajsko poslopje se uporabi za magistratne namene, zunanjost zgradbe se bistveno ne izpremeni in hkrati s preureditvijo gradu se izvrši tudi regulacija Trga svobode.

Regulacija Trga svobode, ki je potrebna v zvezi z adaptacijo gradu, se po načrtu izvrši na ta način, da se del trga, ki ga na severu omejuje bastija, na vzhodu pa kostonjev drevored, zniži in s tem dvigne ter loči od ostalega trga s stebriščem. V črti tega stebrišča je določen tudi prostor za bodoči kraljev spomenik. Na ta način se pridobi nekaj dovoznih trgov pred magistratnim vhomom.

Zunanjost gradu ostane neizpremenjena. Le v toliko dobi drugo in lepše lice, da se do višine prvega nadstropja na vsem poslopju oluči sedanji omet ter pride tako do izraza zopet stari kamenit zid, ki predstavlja nekdanje mariborsko obzidje.

Karakteristika bodočega magistrata je po Devovem načrtu samo en vhod, ki je na vzhodni strani v sredini poslopja. Dosedanje stopnišče iz Grajske ulice vodi samo do sejne dvorane ter se popolnoma izključi iz prometa, uporablja se le ob kakih slovesnih prilikah. Le na ta način je bilo projektantu mogoče rešiti komplicirano vprašanje komunikacij, ki je prav za prav tvorilo glavni problem cele re-

● **Gostovanje ljubljanske drame** se preloži na prve dni junija. Rezervirane vstopnice ostanejo v veljavi. Ponovno apeliramo na občinstvo, da z rezerviranjem vstopnic omogoči zanimivo in koristno gostovanje. Priglase sprejema gledališka blagajna do konca meseca.

● **Primadona Zlata Gjungenac-Gavella** gostuje. V soboto gostuje v operi »Hoffmanove pripovedbe« primadona ljubljanske opere Zlata Gjungenac-Gavella. Pela bo vse tri dramske partije, s katerimi je dosegla v Ljubljani izreden uspeh.

● **Decji teden** se vrši v Mariboru do 26. t. m. Od vstopnic pri kinematografih in podobnih prireditvah se pobira prispevek 50 par za siromašna deca.

● **Prevedbo magistratnih uslužbencev** pripravlja banska uprava v Ljubljani. Jutri se vrši v Ljubljani tozadevno posvetovanje magistratnih uradnikov, ki se ga udeleži tudi delegacija iz Maribora.

● **Plemenit dar.** Gosp. Ivan Gajšek iz Tattenbachove ulice je daroval potomu uprave »Slovenec« za popravilo stolpa pri Sv. Urbanu 50 Din in za evharistični kongres 50 Din. — Posnemajte!

● **Učiteljske v Mariboru zasigurano.** — Iz Belgrada je prišlo obvestilo, da je tudi za Maribor učiteljske zasigurano. Odpade torej predvidena namera, da bi morala biti učiteljska samo na sedežih banov in ter bomo imeli v naši banovini še za naprej dvojne učiteljske, v Mariboru in v Ljubljani.

● **Mladina proti jetiki.** V veliki unionski dvorani se je vršilo včeraj dopoldne protituberkulozno predavanje za vse mariborske šole. Nad 4000 otrok je poslušalo znanega specialista za pljučne bolezni dr. Valentina Varla, ki je nazorno razlagal nevarnosti jetike.

● **Umrja je na Tržaški cesti št. 45** v visoki starosti 78 let gospa Völker Ana. Naj počiva v miru!

● **Drzni vlomi in tatvine.** V Barislavcih je bil izvršen vlom v trgovino Antona Zlahtiča. Vlomlec je odnesel iz nezaklenjene blagajne 5480 Din gotovine, več komadov starih srebrnikov in 4 srebrne ure ter napravil nad 6000 Din škodo. Vlomilec so oplenili tudi železniško skladišče v Šalovcih ter odnesli zaboj frankove kave in drugega blaga. — V Bohovi pri Mariboru so vlomili neznanci v stanovanje vpojenega učitelja Tuška in mu odnesli vse perilo in obleko. — V Vetrinjski ulici je oplenil nekega krošnjarja njegov tovariš, s katerim

gulacije. Vhod, ki ima na trgu nekako nadkrije, vodi v sredino poslopja, na grajsko dvorišče, ki se spremeni v vežo, nadkrito s stekleno streho. Tu je nekako središče vseh komunikacij do posameznih traktov in uradov.

Za magistratne svrhe se izrabi ves grad z izjemo pritličja bastije, kamor pride grajska restavracija iz sedanje Grajske kleti, ter dobi na severni strani tudi restavracijski vrt. Sedanja Grajska klet se preuredi v nekako centralno vinsko klet s stalno razstavo štajerskih vin, severni del, kjer je Ljudska klet, pa se uporabi za centralno kurjavo. Vsi pritlični prostori se uporabijo za urade, tako, da tudi Tujskoprometna zveza ne dobi v gradu obetanih novih lokalov. V pritličju severnega trakta pa se uradi prvo mariborsko plinsko zavetišče v izmeri 13x4,5 m s posebej ojačenim stropom. V mednadstropju je primeren za urade le vzhodni trakt z arkadami. Trakt pod sejno dvorano se preuredi v mestni muzej. — Največ uradov prevzame prvo nadstropje. V grajski dvorani je sejna dvorana, zraven županova predoba in pod grajskim stolpom županova pisarna. Priključni se na njo pisarna ravnatelja, predsedstva pisarna pa je v sedanjih arkadah, ki se preuredi v pisarniške prostore na ta način, da se postavi za slopi stekleno-betonska stena, ki ne ubija plastike arkad. Ostali referati se namestijo v prvem nadstropju bastije in severozapadnih grajskih traktih. Župan ima iz svoje pisarne še posebne stopnice, ki vodijo sedaj iz prvega nadstropja v grajsko kapelico. V grad pridejo vsi magistratni uradi, razen mestnega fizikata in gradbene urada, ki pa po svoji strukturi ne spadata pod isto streho z magistratom.

To bi bil v nekakem obrisu Devov načrt preureditve mariborskega gradu v magistrat. Načrt je v svojem bistvu posrečen ter je plod dolgotrajnega in težavnega dela. Vprašanje regulacije gradu stopa s tem načrtom v ospredje bližnje komunalne delavnosti, odločilo pa se bo šele takrat, ko se reši tudi finančna plat, ki ni za sedanje stanje občinskega gospodarstva nič manj komplicirana, kakor tehnična.

sta popivala. Izvlekel mu je iz žepa listnico s 3200 Din in izginil. — Na kolodvoru pa je v gneči ob prihodu vlaka okradel žepar Čvetka Šveca iz Prebukovja. Izmaknil mu je listnico z večjo vsoto.

● **Zastrupljena družina.** V Čreči pri Radicelu so nastopili po zavitem kosilu pri viničarju Vinku Keru in njegovih štirih otrocih iz prvega zakona znaki zastrupljenja. Orožniki so poslali ostanke oheda v kemično preiskavo.

● **Pozor!** Ukradeno je bilo novo moško kolo, znamke Neger, št. 2007. Kdor izve za kolo, dobi Din 500 nagrade. Blaž Širnik, Razvanje, Sp. Dobrava 176, p. Hoče.

Jarenina

V nedeljo, dne 26. maja t. l. nas obišče izpod zelenega Pohorja iz starodavnih Ruš, nazvanih Mali Belgrad, tamkajšnje pevsko društvo »Ruš« in bo priredilo popoldne ob 3 v dvorani Posojilnice pevski koncert. Ker je to edinstven primer, da bi se pri nas vršil kak pevski koncert, zasluži omenjeno pevsko društvo tem večjo pozornost, ker je tudi ves prebitek odstopilo tukajšnjemu pevskemu društvu. Naša dolžnost je, da jim za protuslužbo napolnimo dvorano do zadnjega kotička, in da jim pripravimo par veselih uric bivanja med nami. Vabijo se pa tudi ljubitelji petja iz sosednjega Sv. Jakoba in Pesnice, da pobližijo v idilično Jarenino, kjer jim je zagotovljen par veselih uric med našo narodno pesmijo. Vrlim ruškim pevcem pa kličemo Na veselo svidenje!

Ptuj

Sušmarstvo z mesom in vinom. V zadnjem času se je razpaslo v Ptuj sušmarstvo z mesom in vinom. Pri tem se opaža, da meso in vino, ki ga prinašajo ljudje iz raznih krajev v Ptuj na prodaj, kupujejo ne samo privatniki, temveč tudi trgovci in obrtniki. Zaradi tega je policija že pri-jela več oseb in jim zaplenila blago. Ugotovilo se je tudi, da ljudje pri sušmarstvu ne prodajajo samo svojega blaga, temveč izvršujejo ta posel celo obrotoma. — Ker s tem postopanjem škodujejo ne le sebi, temveč mesarjem in gostilničarjem, posebno pa mestni občini, ki je prikrajšana na trošarini, se občinstvo opozarja, da take prodajalce odklanja.

Poroka. Na Hajdini sta se poročila v farni cerkvi Ciani Ivo, zasebni uradnik v Ptuj, in Ramšek Jerica, trgovka na Bregu pri Ptuj. Novoporočencema obilo sreče!

Kulturniobzornik

Dr. Ilesič in jezik v slovenski povesti

V 7. številki belgrajskega lingvističnega časopisa »Naš jezik«, ki so ga srbski jezikoslovci ustanovili v obrambo čistosti srbskega jezika in katerega glavni urednik je profesor Belić, je dr. Ilesič priobčil velik napad na vso slovensko leposlovno umetnost, oziroma na jezikovne tendence v naših povestih pod naslovom: »Jezik u jednoj slovenačkoj beletrističkoj knjizi«. Profesor Ilesič, ki se nekam kar ne more sprijazniti, da je njegova kulturna politika za slovensko kulturo ne samo neplodna, temveč naravnost škodljiva, se je to pot spravil nad Zorčevu povest v Večernicah Mohorjeve družbe »Stiški svobodnjak«, o kateri pravi, da »jo je mogel brati samo z leksikonom in mu včasih ni mogel pomoči niti sam Pletersnik, glavni in znani največji slovenski slovar.« Seveda pri tem ni pozabil Mohorjeve družbe označiti za »staro, konservativno družbo za izdajanje ljudskih knjig«, ko se je med tem časom spremenila tudi že v marsikaj drugega. Kljub temu — pravi Ilesič —, da »se je rodil v Sloveniji (izogne se spretno temu, da bi priznal, da je Slovenec!), da je 22 let živel v Ljubljani kot profesor ter da je 18 let učil slovenščino po tamošnjih gimnazijah« — ni razumel takih izrazov, kot jih je izpisal iz te tipično dolenske povesti: »ee je mašil skoz vrata«, »skrnina jo šiva«, »razmalicena brada«, »Marijana šari po svoje«, »se je zguzila vase«, »je bušil venkaj«, »kod pa drvaj-saš po noči?«, »vinski sopuh je vejal iz njega«, »Turki so vrelji«, »gospoško zmen« itd. itd. Pravi, da teh izrazov ni v Pletersniku, ali vsaj ne v tem pomenu, ter bi jih zato pisatelj seveda ne smel rabiti. Quod non est in actis, non est in mundo... Snominiam se kritike v »Domu in svetu« leta 1895.

tedaj ko je »Pletersnik« izšel: ocenjevalec govori tudi o pomanjkljivosti ter očita Pletersniku, da se prav nič ni oziral na naše — kuharice, ter ni izpisal niti bukev Pleiveisove, tako, da v slovarju ni »babe« itd. Poglejte zdaj n. pr. samo Mohorjevo kuharico, pa vidite, koliko novih slovenskih, pa prav domače slovenskih izrazov ima, ki jih je Pletersnik pozabil, oziroma jih takrat še ni bilo v knjigah za pisanih, pa so živeli med narodom. Vse mimo Pletersnika. Čuditi se moramo samo vse učiliške — mu profesorju, ki misli, da se s Pletersnikom svet konča. Naše bogastvo je neprimerno večje, kot si gosp. Ilesič misli! Zakaj neki bi potem pisal Ilesič čev kolega prof. Nahtigal, da bi bila naloga bodoče slovenske Akademije tudi dopolnitev Pletersnika, ki je že »zastarela«? Zato, ker so med tem naši znanstveniki, publicisti, predvsem pa — umetniki, pisatelji odkrili in zapisali toliko novega jezikovnega gradiva naravnost iz ljudskih ust, toliko novih prav na slovenski način novo narejenih besed, ki jih narod sprti ustvarja iz svoje notranje moči, iz svojih jezikovnih nujnosti v nič manjši meri kot kdajkoli prej. Mogoče Ilesič ne ve, kaj je najsvetejša dolžnost in odlika besednega umetnika? Vsekakor pač, da pozna svoj »instrument« — besedo do polankosti, da mu zapoje z vso pristnostjo, izvirno in vsebinsko natanko, da mu izrazi občutek na najbolj nazoren in svojski način. Zdi se, da je Ilesič, profesor književnosti še vedno v območju romantičnega lirizma, ter da je mimo njega šla vsa umetnost realizma in naturalizma, da ni zasledoval bogate pokrajinske književnosti kakih norveških pokrajini (ljudski jezik) ali francoskih. Francozi n. pr. takim romanom pridajo ponavadi celo slovarček provincializmov, ali pa jih pod črto razlože, pa se nihče radi tega ne razburja. Nemci pa imajo celo slovarje provincializmov (plattdeutsch), s katerimi lahko beremo romane kakega Reuterja, največjega dialektičnega pisatelja, katerega jezikovno kulturno tendenco je podpiral celo največji nemški politični centralist Bismark »Wir sind alte Freunde, denn sie geben in

frischen, mir heimatisch vertrauten Klängen von unsers Herzschlag Kunde«. Pomislimo: Bismark! In v tej smeri je šla vsa provincialna povest od Dörrgesichten, Schollendichtung, Heimatkunst do danes vladajočega »Geruch der Erde«. Tako pri Nemeih. Pa Ilesič niti poljskih razmer ne pozna, on, največji poznavalec poljskih kulturnih vrednot! Spomnil bi ga samo na manifest Żeromskiego o provincialnih književnostih, na Witkiewicza, Tetmajerja, sploh tatarsko leposlovje, ki je dobilo svojega mojstra v Orkanu kot »Łowiszczynna« v Reymontu! In vse to v dialektu. Saj imajo prav Poljaki svoje dialektične provincialne čitanke, svoja društva za gojenje domačih dialektov, v prebiranju: »čim bogatejši so deli, tem bogatejša je celota.« Zakaj je Domjanič pel kajkavsko in zakaj Nazor čakovski? Prav v zadnjem času se v Zagrebu opaža pesniška obnovev čakavštine in kritiki pravijo, da v dobro umetnosti. Vse te težnje izvirajo pač iz nujnosti umetnikovega poklica, iz bistva umetnikovega oblikovanja besed, iz predmeta prikazanega kraja samega. Torej iz zgolj umetnostnih pobud. Kako že piše Pregelj o tolminski: »Materine govorice ne bom pozabil ne zatajil tudi še mimo najlepšega pisma, ki se mi je kdaj razodelo. Le moja tolminska »cantilena« najbolj pristrano, najbolj pravično in najbolj sladko povedati in pokazati zna. Dokazati in besedo tolminsko samo s seboj podčrtati bi moral, da bi ne le tujemu, temveč tudi svojemu človeku, Kraševcu, Vipavcu, Notranjcu in Gorenjcu, Ločanu iz Davče pa belohlačcu iz kočevske strani jasno postalo, kako je obhoda te jezikovne njive tolminske tesn, zato pa užitka več, hočem reči, kako prečudno svojih besed moji ljudje vedo, ki jih Bohinji, da ne bom rekel kar Bezjaki, nikoli čuli niso in zato tudi umeti ne mogó.« In potem navaja celo stran tolminske frazeologije kot dokaz tolminskega jezikovnega bogastva, ki ga tak »Bezjak«, kot prof. Ilesič seveda ni nikdar slisal in ga tudi ne bi mogel razumeti, pa če rabi še toliko »Pletersnika«! Ta

jezik ni še v aktih, je v živem govoru naših mater! Citiram to stran, da dam prof. Ilesiču za prihodnje podobne članke novega materialja (Pregelj, Zbrani spisi 4, str. 152). Vse to je dokaz, da pravi ljudski pisatelj — umetnik pa še celo! — mora poseči tudi prav v svojstveni jezik svojih ljudi: Finžgar in Jalen v Gorenjce, Miško Kranjc v Prekmurce, Velikonja v Kras, Kozak v Ljubljancane, Pregelj in Bevk v Tolmince, Zorc pa v Dolenjce. To se razume samo po sebi in umetnostnemu ljubitelju to ni nikak problem. Problem je pri prof. Ilesiču drugod. Takole ga postavlja: »S tem se faktično ali vsaj v smeri misljenja zapira pot neslovenskim, srbskohrvatskim besedam, ki jih je treba preprečiti. Borba proti hrvaško-srbskim besedam se opaža jasno v enem delu slovenske publicistike. Ti »slovenoborci« (to je izraz, ki je v najnovjši dobi nastal pri Slovincih) se ne bore več samo proti novim hrvaško-srbskim besedam, ki danes prihajajo — kar je čisto naravno — čez bivše meje med Sotlo in Kolpo, temveč hočejo, da vržejo iz slovenskega književnega jezika tudi take besede, ki so v teku zadnjih sto let prešle iz srbsko-hrvatskega jezika v slovenski književni jezik in s tem dobile že popolnoma domovinsko pravico... Čas je namreč tak, da se baje mora poudarjati to, kar Jugoslovane razdvaja, ne to, kar jih druži. Škoda, da tako zaslužni raziskovalec slovenskega jezika, kot je dr. Breznik, temu početju daje še kritje! Ta pojav ni samo jezikovni, ne samo splošno kulturni pojav, temveč posega v samo narodno politično razumevanje jugoslovanstva. Ne verjamem, da bi knjiga s takim leksikografsko-slovenskim ozir. regionalno-slovenskim jezikom, kot je jezik v tej Zorčevi povesti, mogla iziti pri organizaciji, ki ima iskren jugoslovanski značaj. Samo prividne jezikovne malenkosti so samo signal bolj nevarnih stvari! Jezikovni značaj Zorčeve knjige mi je dal samo povod, da pokažem na slovenski ekskluzivizem, ki je jugoslovanski pojav!«

Krški škof s slov. romarji na Trsatu

Trsat, 19. maja.

Ko so sinoči, malo pred polnočjo, oživele starodavne trsatske stopnice v lučih slovenskih romarjev, so tudi zvonovi Marijine bazilike slovesno zapeli v tiho noč, v pozdrav romarjem, ki so se v procesiji zgrinjali pred prestol nebeske Matere.

Prevzvišeni g. škof dr. Srebrnič je včeraj prišel na Trsat, da bi sprejel svoje brate Slovence, toda vsled neizgode med potjo se je prihod romarskega vlaka zakasnil za štiri ure in sprejem romarjev po Prevzvišenem je radi pozne ure izostal.

Danes so se vrstile sv. maše od 4 naprej. Ob 6 je bila pridiga prevz. g. škofa in slovesna pontifikalna sv. maša v staroslovenskem jeziku. Med sveto mašo je lepo prepeval zbor franč. klerikov pod vodstvom fra. Kanizija iz Kamnika. Zadržane romarske sv. maše z ljudskim petjem ob 8 se je udeležilo tudi levo mnogo domačih vernikov, da so spet enkrat slišali lepo slovensko petje.

Ob 9 so se romarji poslovili od Marije in odšli k morju. Lepa in udobna ladja »Topola« je odplula z romarji ob 10.30 proti Krku. Med vso vožnjo je g. škof hodil po ladji od romarja do romarja in se prijazno razgovarjal.

Ob 13 se je srečna in vesela romarska družba izkrcala v Krku. Kar ni bilo mogoče storiti na Trsatu, so romarji storili tukaj: poklonili so se ljubljenski vladiki takoj, ko so stopili na teritorij njegove škofije. Med petjem slovenskih pesmi so se

razvrstili po pristanu in ko je Prevzvišeni izstopil z ladje, je utihnili pesni. Pred njega je stopil voditelj romanja, tajnik Svete ožije, ga prisrčno pozdravil in se mu v imenu društva in romarjev zahvalil za ljubezno naklonjenost, ki jo je izkazal romarjem. Po kratkem nagovoru je voditeljevemu vzklilo »Bog živi škofa Srebrnič!« zaoril iz 400 grl slovenskih romarjev večkratni »Bog živi!«. Prevzvišeni se je prisrčno zahvalil in odvedel množico v stolnico. Tam je vzpodbudno govoril poslovnim govor in prisostvoval slovenskim litanijam. Litanijske imel ob asistenci vseh slovenskih duhovnikov g. konzist. svetnik Jožef Tratinik, župnik v Rajhenburgu, ki je po blagoslovu imel še kratek nagovor na romarje in se zahvalil Prevzvišenemu za vse, kar je storil za romarje. Nato so se romarji razšli po mestu.

Ginljivo lepo je bilo slovo romarjev. Tik pred odhodom ladje je prišla v pristan godba iz mesta in zaigrala par komadov, spet je zadonela slovenska pesem in živio-klici niso prenehali. Ko se je pa začela ladja odmikati, se je na svojem vrhu nasproti ladje prikazal g. škof dr. Srebrnič in zamahal z belim robcem v slovo. 400 rok se je dvignilo na ladji in 400 belih zastavic-robcev mu je odzdravljalo in iz 400 grl so doneli živio-klici.

Veselo razpoloženje je trajalo še nadalje med vso vožnjo na Sušak, odkoder je poseben vlak odpeljal romarje domov v Slovenijo.

Koledar

Sreda, 22. maja: Emil (Milan), mučenec; Marjarija Kas., Julija, devica.

Novi grobovi

† V Žužemberku je mirno v Gospodu zaspal g. Ivan Vehovec, posestnik, bivši poslanec, župan itd. Pogreb bo v četrtek ob 10 dopoldne. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljen naš iskreno sožalje!

Ostale vesti

— Prošnja lastnikom osebnih in tovarnih avtomobilov! Glav. prip. odbor za II. evharistični kongres bo potreboval večje število osebnih in tovarnih avtomobilov. Osebnih avtomobilov bodo potrebni za prevoz odličnikov, tovarnih pa za prevoz raznega materiala. Prosim vse, ki taka vozila imajo, da jih stavijo Glav. prip. odboru na razpolago. Vozila blagovolite čimprej prijaviti v pisarni, Miklošičeva cesta 7-I.

— Iz sodnopisarniške službe. Za zvančnico pri okrajnem sodišču v Radečah je imenovana Mira Kerženova, dnevničarka zvančnica pri okrož. sodišču v Ljubljani. Dnevničar-zvančnik J. Zupančič je premeščen iz Ljutomerja k okrajnemu sodišču v Ljubljani. Za dnevničarja-zvančnika v Ljutomeru je imenovan Fran Brlek.

— Na poučnem potovanju Jadranske straže v Grčijo in Egipt prišle ladje »Kraljica Marija« dne 11. julija v Aleksandrijo. Potniki pa se bodo iz Kaira pripeljali po železnici. Mesto Aleksandrijo, ki šteje 445.000 prebivalcev, je ustanovil Aleksander Veliki leta 332 pr. Kr. Dinastija Ptolomejev je mesto povzdignila v središče grške kulture. V takratni knjižnici je bilo do 300.000 pergamentov. Arabski kalif Omar pa jih je zažgal in segrel vodo za 400.000 kopeli. Bil je namreč mnenja, da so vsi ti pergamenti nepotrebnosti, ker so brezbožne vsebine, ki nasprotuje koranu. Leta 31 po Kr., kmalu potem, ko je Kleopatra napravila samomor, je Omar porušil Aleksandrijo, kar je imelo za posledico dvig Kaira. Mohamed Ali je Aleksandrijo spet obnovil. V 19. stoletju je postala najvažnejše pristanišče egiptovske. Potniki bodo videli od Serapejona in bibliotek preostale veličastne stolpce in grandiozne dvorane s 400 stebri. — Pojasnila o tem poučnem potovanju Jadranske straže se dobijo v pisarni Jadranske straže na Tyrsevi cesti 1.

— Ustanovitev Jug. akademikega podpornega društva. Letošnjo zimo so vsa akademska društva na ljubljanski univerzi složno ustanovila akcijo za pomoč revnim akademikom. Akcija je od januarja do maja t. l. zbrala okrog 25.000 Din, s čimer je vsaj nekoliko odpravila bedi med akademiki. Mesto akcije, ki ni bila pravno organizirana, se je ustanovilo sedaj Jugoslovanskega akademikega podpornega društva, čigar člani so po določbah univerzitetne uredbe vsa strokovna in kulturna akademska društva na ljubljanski univerzi. Složnost, ki so jo vse skupine akademikov pokazale v akciji za pomoč revnim akademikom, se je tudi na ustanovnem obnem zboru Jug. ak. podpornega društva manifestirala s tem, da je bila vložena ena sama lista odbornikov. Za predsednika upravnega odbora je bil izvoljen g. univ. prof. Král, za predsednika nadzornega odbora g. univ. prof. dr. Po-

članka. Pokazati je hotel na protijugoslovanske smer največje slovenske kulturne organizacije — Mohorjeve družbe — na isti način, kot je svoj čas pokazal na Grafenauerjeve čitanke v Professorevemu glasniku, češ, da postavlja srbsko-hrvatske pesmi med ostale slovanske pesmi, mesto, da bi jih pomešal med slovenske. Tako početje prof. Ilesiča ne moremo s pravim imenom imenovati, moremo ga od sebe samo odbiti kot izraz popolnega nerazumevanja naših kulturnih potreb. Najprej Grafenauerjeve čitanke, zdaj Mohorjeve družbe, Breznik in vsi tisti, ki pišejo »Belgrad« in »Zedinitelj«: vprašanje je, koliko jih je še v Sloveniji, ki jih ni zadel ta grdi napad iz Zagreba? Po Ilesiču bi morali čimprej prestat z vso svojo kulturno samobitnostjo in iti v svojem razvoju nazaj. Bog varuj naprej, kot vsi rodovi na tem božjem svetu. Hvala Bogu, da je malo ljudi, ki bi mislili tako kot zagrebški dr. Ilesič, in tega njegovega članka ne bodo jemali resno. Že zato ne, ker je popolnoma nasproten vsakemu pravemu pojmovanju umetnosti, kajti potem takem bi morali vsi Srbi zavreči Stankovića, Srećca in najnovejšega macedonskega barda Andjelčiča, katerih jezik je poln turskih provincializmov, kar daje eksotični značaj in plastično kraju in ljudem. Radi tega Ilesičevega članka nihče ne bo teh rodov, v katerih se je najbolj razodela srbska duša, manj bral, še manj, da bi v njih gledal protidržavne težnje. Bismark ne bi v njih gledal tega, kar vidi Ilesič, ki se tako boji za svojo neživiljsko kulturno stavbo. Vrednost njegovih misli se je pokazala že s tem, da je svoj članek priobčil v časopisu »Naš jezik«, ki so ga srbski jezikovni arbitri ustanovili ravno radi tega, ker vidijo v belgaščem žargonu velik propad srbskega jezika in ga hočejo razčistiti, povrniti v prvotnost nazaj. Kdo se ne spominja več zanimive ankete v Pravdi pred štiri leti, iz katere se je časopis razvil? Tedaj so se mešanje različnih tendenc v novejšem srbskem govoru uprli vsi od Belča, Popovice in skopljanskih profesorjev. In po štirih letih zapise prav v

lec, ostali odborniki so akademiki. Zastopstvo članov prof. zbora v odboru jamči za nepristransko razdeljevanje zbor. Pokroviteljstvo Jug. akademikega podpornega društva sta blagovolila prevzeti g. ban dr. Puc in g. rektor dr. Samec. Obnem zbor je sklenil naprositi za pokroviteljstvo tudi prevzvišenega g. škofa dr. Rožmana.

— Novo pevsko društvo. Preteklo nedeljo se je vršil v Jaršah pri Domžalah ustanovni obnem zbor Slovenskega pevskega društva »Lipa«. Pevski zbor, ki je duša novega društva je po poročilu pripravljalnega odbora v teku svojega trimesečnega obstoja precej napredoval. Pravila, ki jih je dal pripravljalni odbor potrditi, so bila sprejeta. V odbor so bili izvoljeni gg. Giovanelli, Gobec Iv., Pirnat Jernej in drugi. Zeleti bi bilo, da se novoustanovljeno društvo ne bi omejilo samo na petje in igre, ampak da bi prirežalo tudi prosvetne večere in predavanja.

— Predavanja »Narodne knjižnice in čitalnice« v Zagrebu. Kraljice Marije ul. 3. V sredo 22. t. m. ob 20.30 predava g. dr. Giuro Körbler o temi »Moderni nazori o postanku rak-rane« (s projekcijami). Vstop prost.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 18. t. m. je objavljena »Naredba o izpremembi zakona o zatiranju spolnih bolezni«, dalje »Naredba o pogojih, po katerih smejo opravljati pomočnike in mojstrske izpite tisti, ki so bili zaposleni kot učenci ali strokovni delavci v delavnicah ali podjetjih, ki ne spadajo pod zakon o obrtnih, v delavnicah, podjetjih ali ustanovah, v katerih se v smislu zakona o obrtnih postransko opravljajo rokodelska dela itd.« »Pravilnik o opravljanju mojstrskih izpitov iz rokodelskih strok, s katerimi se pretežno bavijo ženske«. »Izpremembe in dopolnitve pravilnika o določanju in vračanju varščin«. »Oprostitev deviznih predpisov«. »Odlombe k zakonom o drž. in samoupravnih službenicah« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davčnin«.

— »Naš Zoolo«, ilustrovan revija, ki jo izdaja agilno Zoološko društvo »Noec« za dravsko banovino v Ljubljani, šteje 2-3, je izšla v povečanem obsegu in z zelo zanimivo vsebino. Poleg sporeda in navodil za II. veliko zoo-razstavo, kjer je razvidno, da bo razstava na vrtu Scagnettijevih hiše, Selenburgova ul. 6 v Ljubljani, odprta pes mesec junij, razpravlja g. dr. vet. L. Kocjan »O živalskih vrstih in razstavah«. G. A. Jurkovič podaja zelo izbrano poučni članek »O negi ptictev«, g. M. Rozman opisuje poljudno-zabavno »Naša Urška«, o pustolovščinah udomačene srne. G. M. O. razpravlja »O težkonesnosti kanarčinskih samice« in g. Z. F. Škof opisuje »Papigo skobčevko«, koje gojitev je postala pri nas že takorekto moderna in je v vseh slojih zelo razširjena. Razen tega je še mnogo zanimivih opisov iz živalske prirode in praktična navodila za rejo živali. Mora se priznati, da je revija pod uredništvom g. J. Herforta izbornu urejevana in da zasluži vso pozornost javnosti. Člani Zoološkega društva »Noec« prejema list »Naš Zoolo« brezplačno, za nečlane znaša letna naročnina 15 Din.

— Ali se more zdravje kupiti? Ne, moramo si ga ohraniti. Zato negujte Vase zobe redno z zobno kremo Sargov KALODONT, ki ima v sebi učinkoviti dodatek sulforicinoleat dra. Bräunlich. S tem odpravite polagoma vendar zanesljivo zobni kamen in preprečite da se naredi drug.

tem članku, kjer napada slovensko težnjo po jezikovnem čiščenju, prof. Ilesič besede: »Prestolnica ima svoje prirodne velike pravice, pa ima tudi svoje velike naravne dolžnosti. Med te dolžnosti spada tudi to, da gostoljubno ali vsaj z ljubeznijo sprejema poštene »deželane« ali provincijalce, ki morejo prinesiti bogastvo, duhovno bogastvo. To velja tudi o »prihodu« besed (Ilesič misli analoško na prihod besed preko Sotle, ne iz domačih virov). O stilu ne govorim. Stil mora biti v glavnem eden — in belgrajski je — odličien.« Je pač edin v vsej državi, ki tako mli. To svojo veliko idejo, ki je višji »ideal« njegovega mešanja narečij, pa je izrazil tako nesrečno jasno, da ga je samo uredništvo neusmiljeno prišlo za besedo, tako, da nam ne ostane drugega, kot uredniško pripombo samopo natisniti: »Ne gleda se pri nas na belgrajski stil, ampak na ono, kar odgovarja duhu našega jezika in ga bogati... Naš jezik« rad sprejema vsako težnjo, da ustvari nekaj novega, kar bi ga v neki smeri posveščilo. »Naš jezik« v duhu velikega reformatorja našega jezika Karadžića smatra, da so prvi in najbogatejši studenci obsojenosti našega književnega jezika — narodna narečja. Kar pa se poleg narečij prinaša v književni jezik, mora biti potrebno in boljše od tega, kar je v njem že bilo.« Tako uredništvo časopisa, kjer je Ilesič mislil, da bo dobil brezvestno zavetje. Pa se je zmotil. Zbog vidimo, da prof. Ilesič ne pozna ne umetnostnih ne jezikovnih zakonov, čeprav predava na vseučilišču oboje, ter da ga ne obsojamo samo mi, ampak tudi tisti, pri katerih je iskal podpore. Tako se kaznuje vsako tako delo!

Pisatelju Zorcu pa v zadoščenje povem samo to, kar mi je danes rekel slovenski izobraženec: »Zorec je resnično v tej povesti porabil nekaj; izrazov, ki sem jih nekoč slišal samo od svoje stare matere, pa potem nikdar več. Zdal mi jih je osvežil in sem mu hvaležen.« In to je že kulturno dejanje, ki mu ne zmanjša vrednosti nobeno Ilesičevo nelep potikanje. td.

100 letnica rojstva Davorina Jenka

Dne 10. novembra 1835 je zagledal luč sveta v hiši št. 38 v Dvorjah, fara Cerklje pri Kranju, glasbenik in komponist Davorin Jenko, znan po svoji skladbi »Naprej zastava slave«, ki je bila prvič peta 22. X. 1860 pri benedi »Slovenskega pevskega društva« v Sperlovi dvorani na Dunaju.

Za nas Slovence je gotovo znamenito, da je našo državno himno »Bože pravde« po besedilu J. Djordjevića komponiral Jenko Davorin, naš rojak.

Hiša št. 38 je bila v letu 1934 podrtja do tal in to vsled starosti. Vdova tudi že umrlega nečaka prof. Jenka, gospa Helena Jenkova, si je dala napraviti prav primeren načrt, da se na mestu podrtje roistne hiše postavi primeren in dostojen spomenik na ta način, da se okrog malega vrčica ovalne oblike napravi ograja, v kateri bi bil vzdign ohranjeni portal in dve z železnimi rošetkami opremljeni okni roistne hiše. V vrčniku bi stal steber z vklesanim skladateljevim rodbinskim in krstnim imenom. Na drugi strani tega stebra pa bi bile vklesane najrazličnejše njegove skladbe: Naprej zastava slave, Bože pravde, Blagor mu, Lipa zelenela je, Tiha luna, Molitev rojakom.

Gospa Jenkova pa v teh časih tega načrta sama najbrž ne bi zmogla uresničiti. Stroški bi znašali od 30—40.000 Din. Treba bi bilo, da se pravi predstavnik našega naroda v Dvorjah in bližnjih Cerkljah hitro posvetujejo, kako bi se postavil slovenskemu skladatelju, kapelniku bivše srbske kraljeve dvorne opere, za zasluge na polju slovenske glasbe in slovenskega netja dostojen spomenik. V to svrhu bi se morlo dobiti primerne podpore potom oblasti, ki jih tem potom obveščamo in prosimo tudi mi, da se za stvar zavzamejo.

Škoda po prvomajniški slani

Ljubljana, 21. maja

Po vseh vinorodnih krajih, kjer je prvomajniška katastrofalna slana napravila ogromno, večmilijonsko škodo, se sedaj vrši cenitev škode po cenilnih komisijah. Največjo škodo je slana napravila po Dolenjskem, zlasti v okraih K-ršo, Brežice, Novo mesto, Metlika in Črnomelj. Na Štajerskem pa so bili naihue prizadeti vinorodni kraji v kopniškem okraju. Tudi drugi vinorodni kraji, toda v manjšem obsegu, so bili po slani hudo oškodovani. Splošno cenijo, da znaša škoda v nižje ležečih vinogradih 90 do 100%, kajti na mnogih krajih je slana popolnoma uničila trje in si trte ne bodo moše kmalu opomoči, ali pa jih bodo morali vinogradniki izsekati. Višje ležeči vinogradi trče 20 do 50% škode. Slana sadju ni toliko škodovla. Uničila je pač povsod cvetje zgodnjega sadja, dočim je bilo pozno sadje obvarovano pred slano in obeta dobro letino, če se ne bodo pojavile poleti druge vremenske neizgode. Letos spomadi je trsje prav dobro kazalo in so mnogi računali, da bo letošnja letina prav dobra. Toda slana je vinogradniku prekrizala vse račune in nade.

Marenberg

Ob severni meji so se vršile v preteklem tednu velike slovesnosti. Pri Pankraciju je bilo na god toliko ljudstva, kot že dolgo ne. Slov. planinsko društvo bi dobro storilo, če bi oskrbelo večje prostore, zlasti pa sobe za tuje. Delo pri razglednem stolpu dobro napreduje. — Dne 16. maja se je pri Sv. Janezu zelo slovesno obhajala 200-letnica, ko je bila velika cerkev pozidana in posvečena. Prišlo je mnogo ljudstva, 6 gg. d-hovnikov, brezniki g. župnik Marko Sačaj je imel pretresljivo pridigo, slovesno sv. mašo je opravil marenberški d. dekan Ivan Messner, ki je tudi oskrbel cerkvi za njeno dvostolnico nova okna in novo spovednico kot spomin, da je bil sv. Janez mučen rad spovedne molččnosti. Posebej je treba omeniti lepo petje, ki ga je vodil marenberški g. kaplan Franc Podgornik. Cerkev ima sedaj prav prikužno lice in je bila za dvostolnico lepo ovenčana.

Prevalje

V prahu in blatu. Kdor potuje ob sončnem ali pa deževnem vremenu skozi Prevalje v Meziško dolino, mora obupati. V dežju mora hoditi v globokih mlakah, ob lepem vremenu pa ga dušijo centi prahu v zraku. Ker je celo prevajalske naselje ob državni cesti, trpi radi teh nadlog ves kraj. To posebnost Prevalj, da so polne prahu in blata, pa še povečujejo avtomobilisti s svojo »predpisano« brzino. Kdor se hoče torej obvarovati prahu in blata, se mora zaplankati v svoje stanovanje, zapечатiti mora okna, skoraj se ne sme nikdar prikazati na cesti, stanovanja pa sme zrčiti samo ob deževnih dneh. Ni torej čudno, da je vsa reklama in propaganda za povečanje tujeskega prometa brezuspešna, saj tujski promet sami ubijamo. Zato naj odgovorne oblasti nabavijo cestno škropilnico, ki bo vsaj malo zmanjšala veliko množico prahu na prevajalskih cestah. Res je in priznamo to, da je danes kriza, ne zahtevamo zato tudi ne asfaltnih cest, kakor jih imajo v Avstriji in Italiji, pa še kje drugod, vendar pa bi prvi obmejni kraj v slovenskem Korotanu ne smel kazati tuju, ki pride čez mejo, tako neprijaznega lica. Vse prevajalsko prebivalstvo pa želi in ima pravico tudi zahtevati, da se na en ali drug način odstrani blato s cesti, s tam pa bo tudi izgubil oblak prahu, v katerega so ob lepih sončnih dneh zavite Prevalje.

Filatelija

Jubilejne spominke znamke v Angliji so bile izdane 7. maja v 4 vrednotah (pol, 1, 1 in pol, 2 in pol p). Skoro istočasno so prišle posebne jubilejne znamke tudi v Gibraltarju, na Malti, v Avstraliji, Kanadi, pri angleških postah v Maroku ter vseh drugih kolonijah in promet. Skupno število vseh spominskih znamk znaša 223 kosov tako, da bodo zbiralec angleških, odnosno kolonijalnih znamk imeli sedaj precej truda in izdatkov, če bodo hoteli dobiti celotne serije za svoje zbirke. — Jubilejna razstava znamk, ki jo je priredila »Royal Philatelic Society« ob priliki 25 letnice vladarskega jubileja kralja Jurija V. v Londonu, je obsegala zgolj znamke iz dobe kraljice Viktorije ter imela nimen pokazati izbrane največje redkosti. In zares je bilo nepoštenih tolikanj redkih znamk, kakor še nikdar. Zlasti so posetniki razstave imeli priliko videti izvirno pismo z obema znamkama Mavrljeus-Post-Office ter izvirno bakreno ploščo, ki se je svoj čas rabila pri izdelavi teh znamk. Imen razstavljalec se ni objavilo; razstave, bogato ilustrovane kataloge je bil posetnikom razstave na razpolago.

»Pro juvenile znamke«. Glede te vrste znamk, ki jih vsako leto izdaja Svica, smo že omenili, kako lep donos pomeni njih prodaja za sklad »Pro juvenile« in povdarjali, koliko dobrega bi se s sličenimi, vsestransko umetniško izdelanimi dobrodelnimi znamkami dalo doseči tudi v Jugoslaviji. K dotičnemu namku (Slovenec) z dne 9. I. 1935) sedaj še dodamo, da se je od švicarskih znamk »Pro juvenile« 1934 prodalo: 2.880.146 kosov vrednote 5 (plus 3) rap., 3.621.537 kosov vrednote 10 (plus 5) rap., 2.857.189 kosov vrednote 20 (+3) rap. in 999.099 kosov vrednote 30 (+10) rap. Izkupilcev v prid sklada »Pro juvenile« je tedaj znašal 538.253,90 švicarskih frankov, kar

Voljno mehka, da se kar sama topi v ustih, je Maslita. Brez vsake primesi je. Le sama kakaova zrna in oslajeno kakaovo maslo so njeno bitje. Zato ima Maslita čudovito prikupeu okus s svojevrstno zabarvanostjo, ki mu ni najti primere. Docela prebavljiva vsebuje mnogo vitaminov ter okrepčujoči teobromin. ~ Kdor jo pokuši samo enkrat — se bo gotovo večkrat naslajal ob nji!

MIRIM
KRAJICA ČOKOLADE

Naznanila

Ljubljana

1 Akademski pevski zbor. Redni obnem zbor bo z običajnim dnevnim redom v petek 24. maja ob 20 v balkonski dvorani na univerzi. Odbor.

1 Slovensko katoliško akademsko starčinstvo priredi v nedeljo 26. maja celodnevno izlet članov na Rakitno. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 6.30. Po prihod vlaka bo v Borovcih sv. maša. Vsi člani vabljeni, da se izleta gotovo udeležijo. — Odbor SKAS.

1 Ljubljanski klub društva »Engliš« sporoča svojim članom, da se redni junjski sestanki 4. junija ne vrši. Zato pozivam vse člane, da se udeležijo gotovo 28. maja sprejema nadškofa Jegliča pred magistratom ob 5 in podoknice ob 8 zvezter pred škofijo. Opozorjamo vse člane na obnem zbor v proslavo 30 letnice zavoda dne 1. julija v St. Vidu.

1 Pevcem »Ljubljane«. Drevi ob 8 najna pevška vaja celotnega zbora. Udeležba obvezna. — Petrovdija.

1 Stenografsko društvo priredi v sredo 22. maja ob 20 na trgovski akademiji predavanje: Pogostost besed in neuporabljeni znaki v slovenski stenografiji. Predavati bo g. dr. B. Svetelj. Vsi, ki se zanimajo za napredke stenografije, dobrodošli!

1 Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Realjeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič.

DRAMA — Začetek ob 20

Sreda, 22. maja: Bunbury. Red A.
Četrtek, 23. maja: Zaprt.
Petek, 24. maja: Zaprt.
Sobota, 25. maja: V času obiskovanja. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 26. maja: Zlato tele. Premiera. Izven.

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 22. maja: Kraljica Heljenje in balet Petruška. Premiera. Red Sreda.
Četrtek, 23. maja: Boccaccio. Red Četrtek.
Petek, 24. maja: Zaprt.
Sobota, 25. maja: Kraljica Heljenje in balet Petruška.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 22. maja: Prebrisani Amor. Znižane cene. Red D.
Zadnjič.
Četrtek, 23. maja ob 20: Poljska kri. Red B.

Poizvedovanja

Najdena je bila zapesna damska ura že pred veliko nočjo v Semeniški ulici. Dobi se pri g. Jareu, krojaču v semenišču.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 22. maja: 12.00 Melodije v jazu (havajske kitare na ploščah) 12.45 Poročila 13.00 Čas, vreme, obvestila 13.15 Valček ura: Izvajajo Radijski orkester 14.00 Vreme, spored, borza 18.00 Plošče po željah 18.30 Pogovor s poslušalci 18.40 Čas, poročila, spored, obvestila 19.00 Radijski orkester. 19.30 Nacionalna ura: Dr. Miha Borivoj Gyorjajev: Začetek pljušne TBC (iz Belgije) 20.00 Nastop golčevne državne učiteljske šole v Ljubljani 21.30 Čas, poročila, spored 22.00 Mendelssohn: Skotska simfonija na ploščah.

Drugi programi

SREDA, 22. maja. Belgrad: 20.00 Iz Rigoletta, Verdi 20.30 Komemoracija Viktorja Huroja, francoskega pesnika 21.00 Narodne pesmi 22.30 Radijski orkester — Zagreb: 20.30 Ljubljana — Dunaj: 17.30 Koncertna ura 19.35 Zbor poje 20.35 Koncert del Edmunda Eyslerja 22.10 Simfonični koncert 24.40 Plesna glasba na ploščah — Budimpešta: 19.00 10. in 13. madjarska rapsodija, Liszt 19.40 Petje 21.35 Operni orkester 22.40 Jaz 23.25 Čelo — Milan-Prst: 17.05 Rim 20.50 Godba na pihala — Rim-Bar: 17.05 Zabavna glasba 20.50 Simfonični koncert — Praga: 19.25 Orkestralna glasba 20.40 Pesni za zbor 21.00 Iz 21.30 Sonate za violino in klavir — Brno: 21.30 Iz oratorija »Elia«, Mendelssohn — Varšava: 20.15 Kasprovičeva ura 21.00 Chopinova klavirska glasba 21.40 Rapsodija za violino, celo in klavir, Rozkyel 22.15 Salonska glasba — Berlin: 19.50 Orgelski koncert 20.45 Sakrat pihal 21.10 Izra — Königsberg: 20.45 Plesna glasba — Hamburg: 19.00 Majska glasba 21.00 Wal-kira, opera, Wagner — Vrtislaava: 21.00 Bachov koncert 20.45 Vesela ura — Köln: 19.00 Prenos iz Budimpešte — Frankfurt: 19.00 Budimpešta 20.45 Köln — Stuttgart: 19.00 Zabavna glasba 20.45 Misa slovenska Beethovna — Nürnberg: 19.00 Stuttgart 20.45 Mesečni, vesol večer — Zürich: 19.30 Radijski orkester 20.50 Orkestralni in solistični koncert 21.25 Beethovnov koncert — Strassburg: 20.45 Simfonični koncert 22.20 Zab. glasba.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Za mesec junij — posvečen presv. Srcu Jezusovemu priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani sledeča premišljevanja in molitvenike: Zabukovec Janez, Vrtnice, junijska pobožnost na čast Srcu Jezusovemu — 30 beril, 15 Din, vezano 22 Din; Jurhar Martin, Presveto Srce Jezusovo, kratka premišljevanja za mesec junij, 14 Din, vezano 20 Din; Valjavec dr. Jos., Nevesta presvetege Srca (Marjeta Alacoque), berila za mesec junij, 8 Din; Pate, Oblube Srca Jezusovega, 8 Din; Knjižica obsega 12 obljub onim, ki časte njegovo presv. Srce, dodana je tudi devetdnevnic v čast Presv. Srcu. Kraljevanje Srca Jezusovega v družinah, govori O. Mateja Crawley-Boevey, prevela uršulinka (Nebeske rože, II. zvezek), 10 Din, vezano 15 Din; dalje molitvenik: P. Pristav, Presveto Srce Jezusovo, kralj in središče vseh src, II. izd., stane redna obreza 28 Din, vezana z zlato obrezo 40 Din.

naj bo v pobudo razmišljanju o dobrodelnih znamkah tudi pri nas.

Norosti. Češkoslovaška republika je izdala ob priliki 20 letnice blike pri Arrasu dvoje spominskih znamk (1 Kč karninasto, 2Kč modro); bliske se je udeležilo tudi češkoslovaška legija ter predstavljata znamenja tozadevno spomenik pri Arrasu. — Bolgarizma pa je dobila v spomin osvobodilnih bojev v letu 1835 dve znamki (1 tav — modro, 2 leva — rjavovijoličasto).

Enak je kraljem

Sredi kraljev počiva

Poljski narod je slovesno pokopal svojega velikega sina, maršala Pilsudskega

Mrtvo truplo maršala Pilsudskega peljejo po varšavskih ulicah na postajo, da se prepelje v Krakov.

Krakow, 18. maja.

Maršal Pilsudski, osvoboditelj in vodja poljskega naroda ne živi več. Turobno odmevajo te besede po celi poljski in marsikdo ne more verjeti kruti resničnosti, ki je v tako težkem času iztrgala narodu voditelja, ne — več očeta, ki je bil strog in dober obenem.

»Pilsudskega ni več!« kričijo posebne izdaje časopisov, nemirna žalost lega na celo Poljsko.

Svoje telo — Krakovu, srce — ljubljenu Vilnu — možgane znanstvenemu institutu, se glasijo besede oporoke.

Krakov se ponosno. Mesto-prestolnica, kjer je pokopanih toliko in toliko kraljev, kjer je začetek in nit vse poljske zgodovine, kjer stoji kraljevski grad Vavel, ob pogledu na katerega so Poljaki plakali — bo sprejela tudi tega, ki je spolnil sto- in več letna hrepenenja največjih poljskih duhov od Mickiewicza, Slowackega do poslednjega poljskega vojaka, ki je umiral v uporih za svojo domovino.

Krakov se pripravlja. Mesto se zagrinja v črne koprane. Hiše, balkoni, okna so odeti v zeleno in črno. V vsakem izloženem oknu je slika ali kip maršala. Vzdolž ob Plantah, kjer bo šel sprevoz, so postavljeni drogovi, na katerih se svetli bel poljski orol in črna zastava. Na kolodvoru so postavljeni v črno odeti slavoški, pred katerimi so postavljeni ogromni svečniki.

Krakov pričakuje voditelja naroda in je nemiren. — Posebne izdaje časopisov prinašajo senzacionalne vesti. Na pogreb pride Hitler, Goering, Laval, 300.000 ljudi, 140 vlakov, številni zastopniki tujih držav. — Krakov v nemiru trepetu in se pripravlja. — Ima občutek zgodovinske važnosti, občutek, ki ga je preživljal že tolikokrat. Saj je sprejemal kralje in jih pokopaval, saj tu se je odločala nekdanja usoda velikega dela Evrope, saj je tu mesto, s katerim je zvezana vsa zgodovina Poljske, saj od tu je odšel tudi Pilsudski bojevati se za osvoboditev poljske domovine. In sedaj se vrača, ta, ki je uresničil sanje in hrepenenja mnogih, ki jih ni bilo doma, da bi doživeli dan vstajenja Poljske. —

Prihaja...

Ob 8.20 zjutraj pripelje oklopni vlak z velikanskim belim orlom na čelu truplo maršala Pilsudskega na krakovski postajo. Zastopniki vlade, vojske, univerz, akademije znanosti in umetnosti, literature in ogromno število duhovskih uradnikov. Vse napeto pričakuje, da se prikaže krsta z mrtvim voditeljem naroda.

Sedaj. Rezko povelje poveljnika, zvenetanje orožja, monotono in žalostno ropotanje

bobna — in prikaže se v belo-rdeče zavita krsta maršala Pilsudskega. Popolna tišina, nihče ne more govoriti. Trenutek je veličasten — in žalosten obenem. Bojevniki, ki so skupaj s svojim voditeljem tolikokrat gledali smrti v oči, ga danes nesejo mrtvega na zadnji poti. — Kdor pozna miselnost Poljaka, ve, koliko ob takih trenutkih občuti njegovo srce. — Toda to je trajalo le trenutek.

Zvonovi v mestu zadone, številna duhovščina začne prepevati pogrebne pesmi, sprevoz se počasi začne premikati naprej. Najprej oddelki vojaštva z zastavami in odlikovanji. Potem venci, med katerimi se vidno odražajo venci Hitlerja, Mussolinija, Masaryka. Potem sledi nešteto duhovščina z metropolitom Sapieho na čelu. Za duhovščino pa pelje šest črnih konj lafeto, na kateri počiva krsta maršala Pilsudskega. — Sprevoz se počasi premika, boben poje svojo monotono pesem, čuje se zamolklo cepetanje konj in vojakov, ki kot častna straža spremljajo svojega poveljnika. Tišina, ki vlada med ljudstvom, prekine udušeno ihtenje in obujen jok. — Nisem videl jokati samo žen, tudi marsikateremu moškemu se je orosilo oko. Ni to narejena žalost, to je resničen občutek Poljaka, ki izgublja v Pilsudskem svojega narodnega junaka. — Lahko kdo govori o diktaturi Pilsudskega, lahko o zgrešeni liniji njegove zunanje politike, lahko o manjšinah, lahko o slabem položaju poljskega kmeta, toda vse to se izgubi sredi ogromnih dejstev, osvoboditve Poljske, okoli katere se ne suče samo vsa literatura in zgodovina Poljske poslednjih let, ampak sploh ves napor naroda, ki je v marsikaterem uporu in tajni organizaciji prelivljal kri za to najdražjo svetinjo, ki mu jo je tedanja doba postavila za najvišji ideal. —

Pilsudski odhaja. Je na svoji zadnji poti, na poti k grobovom kraljev, da bi bil kraljem enak.

Za krsto gre vdova Pilsudskega in njegovi dve hčerki. Potem predsednik poljske republike prof. Ign. Mościcki. Sledijo šefi tujih držav, odnosno njih zastopniki. Na čelu nemški ministrski predsednik Goering. Poleg Lavala, franc. maršala Pétaina je še ogromno odličnih osebnosti različnih držav. Med njimi tudi naša delegacija.

Sledi vlada, senat, parlament, generali, diplomati, rektorji univerz, predsednik Akademije znanosti in umetnosti, različne vrste uradništva. Sprevoz postaja vedno bolj pester. Vojaštvo, različne organizacije, zastopstva, mladina. In zopet znova vojaštvo, zastopstva, uradništva, kmetje, delavci. Vrsti se vleče v nepreglednost. Krsta je prispela na Vavel. Tu se poslovi od maršala Pilsudskega edini govornik

na pogrebu: predsednik republike prof. Ign. Mościcki.

Po svetem opraviilu v vavelski katedrali položijo krsto maršala Pilsudskega med strešanjem v kriptu sv. Leonarda, kjer leži tudi poljski kralj Sobieski.

Med tem pa nepretrgane množice defilirajo pred katedralo. Minevajo ure in še ni konca. Ob dveh popoldne se konča mimohod, da se nadaljuje ob 4 popoldne.

Med tem pa množica 300.000 ljudi valuje po Krakovu. Zdi se, da nečesa išče. Čaka, da bi

stopil on med nje in jim povedal besedo, ki bi jim bila luč-vodnica še za naprej. — Ker pot ni končana. Osvoboditev, to je pol poti. —

Ko sem stal in opazoval vso to množico, ki se je valila pred vrati katedrale, vse te stare, zveste bojovnike, vsa ta razorana lica delavcev in kmetov, se mi je zdelo, da stoji nekje na višini on, voditelj svojega naroda in pre-mišlja.

Premišlja. Bilo bi potrebno še eno življenje, da bi odresil te svoje ljudi, ki jih je tako ljubil. — Delo je na pol končano. —

O, da bi kmalu prišel ta drugi dan odrešitve. —

Krakov plače in z njim vsa Poljska. Ogri-nja se v živo tradicijo in misli o preteklosti. Svojo zgodovino je zopet zvezal s celotno zgodovino Poljske. —

Krakov je ponosen na svojega voditelja in voditelj je bil ponosn na svoj Krakov. Saj ga je tako ljubil, da si ga je izbral za svoje stalno bivališče.

Brzjav v Abesiniji

Kako so Abesinci prvič spoznali brzjav in kako poslušajo radio

Prvo brzjavno zvezo med Abesinijo in italijansko kolonijo Eritrejo so naredili še pod rajnim cesarjem Menelikom II., ki je naprosil italijanske strokovnjake, da so z brzjavom zvezali Asmaro in Addis Abebo.

Kmalu potem, ko so začeli letati ta brzjav, se je pa izkazalo, da bo potreba žilave vztrajnosti, preden bo mogoče premagati toliko naravnih ovir, kakor tudi neskončne prepire in razprtije s posameznimi poglavarji rodov. Najtežje je bilo dovažati potrebno gradivo, ker takrat v Abesiniji skoro ni bilo ne cest, ne mostov, kakor jih še tudi danes ni mnogo. Posamezni krajevni knezi delom pri napeljevanju brzjava sicer niso kazali odkritega sovraštva, ker so se bali Menelika II., pač pa so znali na vse mogoče načine metati polena pod noge. Treba je bilo zato neskončne potrpežljivosti, pa je še vendarle mnogokrat moral poseči vmes sam Menelik. Abesinsko sodišče n. pr. je nekoč dva tedna razsojalo važno vprašanje, čigava dolžnost je prenašati gradivo za brzjav po ozkem jarku, ki je mejil ozemlju dveh rodov. Sele čez 14 dni je sodišče izreklo svojo odločitev. Ko so končno v tem kraju brzjav srečno napeljali, so prišli v sosednje ozemlje. Tudi tukaj sta se sprla dva poglavarja sosednih rodov in zopet je moralo biti poklicano na pomoč počasno abesinsko sodišče. Večkrat je bilo treba poslati brzega sla k najvišjemu sodišču v Addis Abebo po odločitev v tej ali oni zadevi. Tako so minevali dragoceni tedni in meseci. Pri tem se je dogajalo tudi marsikaj smešnega. Mal kmečki posestnik se je n. pr. na vse kriplje branil, da bi brzjav bil napeljan po njegovem ozemlju, češ, da hrnenje žic v močnem vetru jasno dokazuje, da je v njih skrit hudič.

Po večmesečnih pogajanjih je končno posegel vmes neguš Menelik II., kateri je poslal na lice mesta svojega podpoveljnika s posebnimi pooblastili. Obenem pa je cesar izdal razglas, v katerem je zagrozil z resnimi kaznimi vsem tistim, ki bi brzjavno napeljavo kakorkoli poškodovali. Ko se je nekajkratov izkazalo, da cesarski razglas misli zares, je bilo sovraštvo kmalu konec.

Končno je bila brzjavna proga dograjena in takoj izročena prometu, ne da bi jo bili slovesno izročili prometu, kar se sicer v Abesiniji tako rado dogaja. Ta proga je celih 25 let bila

edina brzjavna zveza Abesinije z Evropo. V pogodbi z italijansko družbo je bilo sicer določeno, da bo italijansko osebje upravljalo to progo le toliko časa, dokler se domačini za to ne bodo dovolj usposobili. Toda doslej se Abesinija te ugodnosti še ni poslužila in je progo pustila upravljati Italijanom. Tudi druge brzjavne proge, katere je abesinski cesar dal pozneje narediti, so naredile italijanske družbe.

Med svetovno vojsko je Abesinija dobivala poročila o vojnih dogodkih po prvi radio-brzjavni postaji, katero je v glavnem abesinskem mestu zase zgradil italijanski amater. To malo zasebno postajico sta si večkrat ogledala tedanja cesarica Zanditu in tudi sedanji neguš v spremstvu več plemenskih knezov in abesinskih dostojanstvenikov. Mala postaja je oddaljena vojna poročila v amarskem jeziku in so se prebivalci glavnega mesta za ta poročila čez vse zanimali. Ta mala poskusna postajica je sprožila misel, da bi bilo treba vendarle zgraditi večjo in popolnejšo radio-brzjavno postajo. Abesinska vlada je zaradi tega razpisala natečaj za zgradbo velike oddajne in sprejemne postaje v Addis Abebi ter pet manjših postaj. V tem natečaju je zmagała neka italijanska družba, s katero je abesinska vlada leta 1929 sklenila trajno pogodbo. Te postaje so bile pred kratkim dograjene in so jih v abesinskem glavnem mestu slovesno odprli ter izročili prometu.

Nizozemski minister prestopil v katoliško cerkev

Na Nizozemskem je vzbudilo veliko pozornost, da je dosedanji prosvetni minister H. P. Marchant prestopil v katoliško cerkev. Na Nizozemskem je tri petine protestantov in le dve petini katoličanov, ki pa so dobro organizirani in imajo zato velik političen vpliv. Vendar se protestantje imajo za večinsko vero, kateri mora pripadati tudi kraljica, katere se ne sme poročiti s katoličanom. Zato je prestop prosvetnega ministra protestante zelo razburil. Minister je bil doslej voditelj liberalne svobodniške stranke med protestanti. Po prestopu v katoličanstvo je odstopil kot minister, kot voditelj dosedanje svoje stranke in se umaknil iz javnega življenja.

Zračni orjak pri paradi

Orjaško rusko letalo 1. maja pri paradi, danes pa v razvalinah

Na naši sliki vidimo prizor iz rdeče parade 1. maja t. l. v Moskvi na trgu pred starodavnim Kremljem ((sredi)). Po obširnem in širokem trgu v več vrstah ropot stotine težkih tankov rdeče armade. Zgoraj v zraku buči peklenški ropot stotine letal. Središče te jeklene ptičje jate pa je orjak, ki plava sredi. To je zračni orjak »Maksim Gorki«, ki se je te dni ponesrečil. Kako ogromno je bilo to letalo, se najbolje vidi po tem, da ga ob straneh spremljata dve letali, ki sta navadne velikosti, kakršnih smo navajeni. Vpričo tega orjaka pa sta obe letali videti kakor dva ptičja-kraljička ob strani velikega planinskega orla. In vendar se je tak-le »kraljiček« v zraku zadel v orjaka in ga tako uničil.

Gospodarstvo

Imovina mariborske občine

O bilanci mariborskih mestnih podjetij za leto 1933 smo na kratko že poročali. Naše čitatelje bodo gotovo najbolj zanimale postavke o premoženjskem stanju mariborske mestne občine, v kolikor se to premoženje nahaja v upravi Mestnih podjetij. Imovina MP. se je ob koncu leta 1933 precej povečala na 84 milijonov 268.098,29 Din. To imovino tvorijo: premoženjska uprava, nepremičnine obratov, vodovodno, plinovodno in elektrovodno omrežje, stroji, naprave, aparati, oprava, orodje, motorna in vprezna vozila, bicikli, konji, pnevmatike, pisarniški stroji in potrebščine, zaloga, dožniki, poštni ček, račun, bančna dobroimetja, blagajna in vrednostni papirji. Ocenovseh proizvajalnih sredstev, kakor tudi o cenovseh zgradb in zemljiščih premoženjske uprave, so izvršile posebne strokovne komisije pod načelstvom članov mestnega sveta. Cena proizvajalnih sredstev se je določila ob prvenstvenem upoštevanju namena, kateremu služijo ter se je v tem smislu določila za vsak premoženjski predmet posebej sedanja nabavna, oziroma obnovitvena vrednost, sedanja uporabno-obratna vrednost, vrednost po izrabi ter njegova predvidena življenjska doba. Nepremičnine so se cenile; stanovanjska poslopja po prometni vrednosti, javna in obratna poslopja po stavbeni vrednosti, pašniki, travniki, gozd, njive in vrtovi po domnevnem donosu, gramoznice z vrednostjo bodočih stavbišč in pokopališča po donosni vrednosti. Premoženjska uprava se ceni na 39.267.265,50

Din, od tega stanovanjska poslopja 22.759.864 Din, javna poslopja 12.790.334, stavbišča 3.529.225 Din. Nepremičnine obratov se cenijo na 13.064.410 Din, med njimi obratna poslopja in zemljišča 3.362.202, Mariborski otok 3.800.000, njive 241.075, gramoznice 292.395, pokopališča 177.788 Din. Vodovodno omrežje se ceni na 9.730.057, plinovodno na 3 milijone 168.886, elektrovodno na 3.308.815 Din in odpade pri slednjem največ na drogove 815.805 Din. Stroje so precej cenili na 1.431.124 Din, naprave na 2 milijona 229.815 (električne 713.010, plinovne 480.141 itd.). Aparati se cenijo na 2.684.234 (električni 1 milijon 419.558), oprava 287.123, orodje 110.946 Din, motorna vozila 1.823.000 Din. Od slednjih se cenijo avtobusi, ki so bili kupljeni za 3.108.000 Din, sedaj še na 1.009.300 Din, osebni avtomobili 145.900 Din. Vprezna vozila se cenijo na 128.110, bicikli na 9.900, konji 6000, pnevmatika 305.125, pisarniške potrebščine 141.983, zaloga (plinovni premog, material za omrežja, svetilke itd.) se ceni na 1.932.077, dožniki 3.915.120,4 (od tega samo zaostanek na električnem toku 1.170.827,80, na vodni nakladi za leto 1932 pa 916.703,99). Poštni ček, račun izkazuje 7378,81, bančna dobroimetja 106,15, blagajna 441.321,49 in vrednostni papirji 63.300 Din.

Iz navedenega je razvidno, da upravljajo Mestna podjetja skoro vso občinsko imovino. Da so to ogromne vrednosti, nazorno predložijo zgornje številke.

Zaposlenost v aprilu

Po podatkih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je znašalo v mesecu aprilu letošnje število zavarovancev 77.412, kar pomeni v primeru z aprilom lani povečanje samo za 37 oseb. To je pripisovati veliki meri dejstva, da so bile izločene gotove skupine delavstva iz socialnega zavarovanja n. pr. delavci na račun bednostnega sklada, gotove skupine poljedelskih delavcev. Odstopke bolnikov je še vedno velik, vendar je neprimerno manjši kot v 1. četrtletju 1935, ko je dosegel višek nad 3%.

Po skupinah izkazuje največji padec v primeru z aprilom lani: gradnje nad zemljo, gradnje železnice, cest itd. in gozdno zagarska industrija. Tudi tekstilna industrija je preokrajala svojo gornjo kulminacijo in se je v aprilu število njenih delavcev zmanjšalo v primeru z marcem za 103. Največje število zaposlenih delavcev je bilo v tekstilni industriji novembra leta 1934 s 13.431 delavci, aprila pa jih je bilo povprečno zavarovanih samo 12.363. V teku 5 mesecev se je število delavstva v tekstilni industriji zmanjšalo za nad 1.000.

★

Izvoz zlata iz Anglije v Jugoslavijo. Izkaz carinskega in davčnega ravnanja v Londonu zaznamuje za teden, ki je končal 16. t. m. izvoz zlata v komadah v Jugoslavijo v znesku 44.768 funtov sterlingov. St. 7812 itd.

Izdaja obveznic za javna dela. Na podlagi uredbe o financiranju velikih javnih del iz dne 2. februarja po emitiranju prva tranša srednjoročnih obveznic za financiranje 1 milijarde javnih del 1. julija letoš. Emisijski tečaj bonov bo 100%, obrestna mera 5%, amortizacija pa bo trajala 5 let, torej od 1. julija 1936 do 1. julija 1941. Emisija je že zagotovljena in bo znašala prva tranša 100 milijonov Din.

Naše rečno brodarstvo. Belgrajski listi poročajo, da je ob odobren kredit 110 milijonov Din za ureditev savskega pristanišča v Belgradu ter za obnovu plovnega parka državne rečne plovbe. Denar bo dala Drž. hip. banka.

Zveza združenih gostilniških obrti dravske banovine v Ljubljani ima v sredo 22. maja ob poldesetih v hotelu Windischer v Novem mestu svoj redni občni zbor.

Jugoslovanska banka, Zagreb, izkazuje za leto 1934 v primeru z letom 1933 zmanjšanje vlog na knjižice od 115,1 na 105,7, na tek. račun od 73,8 na 45,3 milj. in upnikov od 311,8 na 293,6 milj. Osnovan je poseben rezervni fond v smislu uredbe o zaščiti denarnih zavodov v znesku 25 milj. Din. Med aktivni izkazuje banka 25,4 (24,5) gotovine, 60,8 (62,1) menic in 335,3 (401,3) milj. — Titani krpanjska tvornica železne robe v Zagrebu s tvornico v Kamniku, izkazuje za 1934 na glavnico 3 milj. Din 45.683 Din čistega dobička, dočim je bila za 1933 izkazana izguba v znesku 30.026 Din.

II. poročilo Hmeljarskega društva za Dravsko banovino o stanju hmeljskih nasadov. — Zalec v Savinjski dolini, 21. maja 1935. — Nujno zaželeno padavine so sicer došle, vendar pogrešajo rastline tudi nujno potrebne nočne temperature, ki znaša le 4—5 stopinj C. Hmelj je vkljub temu zrastle v zgodaj odrezanih nasadih že pol metra visoko, je zdrav, svež in krepek. Lahko se trdi, da pridejo naši hmeljarji vendar do prepričanja, da je upoštevanje danih jim navodil nujno potrebno. — Društveni odbor.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Janeza Gubanca, posestnika in trgovca v Vodicah pri Kamniku. Poravnalni sodnik staršina okrajnega sodišča v Kamniku Josip Grum, poravnalni upravnik dr. Dominik Zvoček, odvetnik v Kamniku, Prijava terjatev do 15. junija, poravnalni na rok 22. junija ob 9 v Kamniku. Ponuja 50% kvoto, plačljivo v 6 enakih, tromesečnih obrokih. Prvi obrok 3 mesece po pravomočnosti poravnave.

Promet novosadske borze. Lani je znašal promet na novosadski borzi skoro ravno toliko kot leta 1933, znašal je 15.105 vag. v vrednosti 147,3 milj. Din (1933 15.237,5 vag.). Največ prometa je bilo lani v pšenici 3.490 vag. in v koruzi 3.927 vag., nato pa še v ječmenu 342,5, ovsu 302,5, moki 991,5, otrobi 427 in v raznem blagu 224 vagonov.

Naša usnjarska in obutvena industrija in obrt je tako razvita in izpopolnjena, da nam gotovo ni treba več uvažati izdelkov inozemskega izvora. Pa vendar se še dogaja, da surove kože, ki jih izvažamo v inozemstvo, kupujemo kot fino usnje ali pa v obliki obutve drago zopet nazaj. S tem dajemo za služko tujim ljudem, naš človek pa trpi bedo, saj je toliko naših čevljarikov mojstrov in pomočnikov nezaposlenih. Zato rabimo domače usnje in kupujemo domačo obutve; da tako damo zaslužka lastnemu človeku in ga rešimo bede! Pridite si ogledat razstavo usnja in obutve na letošnji pomladanski ljubljanski velesejem od 1. do 11. junija! Prepričali se boste o kakovosti domačega blaga in gotovo ne boste več čutili potrebe po nakupovanju usnja in obutve inozemske izdelave. Razstavljeni bodo tudi vsakovrstni galanterijski izdelki iz usnja, tovarniške in ročne izdelave.

Borzo

Denar

Dne 21. maja 1935.

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja, Pariza in Trsta. Narasla sta London in New York, dočim sta popustila Amsterdam in Praga.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 9,10 do 9,20, v Zagrebu se je neznatno uvrstil na 9,105—9,205, v Belgradu pa na 9,0775—9,1775. Grški boni so notirali v Zagrebu 32,15—32,85, v Belgradu na 31,75—32,45. Angleški funt raste dalje ter je danes v Zagrebu notiral 236,64—238,24, v Belgradu pa 236,15—237,73. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6,10—6,20, v Belgradu 6,15 denar.

Ljubljana. Amsterdam 2975,70—7990,29, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 742,85—747,92, Curih 1421,01—1428,08, London 215,91—217,97, New York 4364,53—4400,64, Pariz 289,60—291,05, Praga 182,91—184,02, Trst 361,71—364,79.

Curih. Belgrad 7,02, Pariz 20,38, London 15,225, New York 309,625, Bruselj 52,525, Milan 25,48, Madrid 42,225, Amsterdam 209,40, Berlin 124,50, Dunaj 58, Stockholm 78,45, Oslo 76,45, Kopenhagen 67,95, Praga 12,88, Varšava 58,225, Atene 2,93, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05, Helsingfors 6,72, Buenos-Aires 0,81.

Vrednostni papirji

Tendence je ostala v glavnem neizpremenjena in tudi tečajni ne izkazujejo znatnejših izprememb. Promet je oživel, kar je posebno zanimivo, tudi na zagrebški borzi.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 79—81, agrarji 45—47, vojna škoda promptna 370—372, begluške obveznice 64—65, 8% Blerovo posojilo 78—79, 7% Blerovo posojilo 67—68, 7% posojilo Drž. hip. banke 72—74.

Zagreb. državni papirji: 7% investic. posojilo 80—82 (80), agrarji 46—47,50, vojna škoda promptna 370—374 (370), 5, 6, 7, 8. 370—374, begluške obveznice 64,50—65 (64,50), 8% Blerovo posojilo 77—79, 7% Blerovo posojilo 67,25—67,75 (67,50), 7% posojilo Drž. hip. banke 72—75, 7% stab. posojilo 75 den. — Delnice: Narodna banka 6100—6400, Priv. agrarna banka 228—229 (227).

Belgrad. državni papirji: 7% investicijsko posojilo 81—82, agrarji 47—48, vojna škoda promptna 371,50—372 (372,50), begluške obveznice 65,50—66 (66, 65,25), 8% Blerovo posojilo 76—78,50, 7% Blerovo posojilo 67—67,50, 7% pos. Drž. hip. banke 72 den., 7% stab. posojilo 78 den. (78,50, 78). — Delnice: Narodna banka 6000—6100, Priv. agrarna banka 229—230 (230).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. potiska 128—132,50, Slav. 130—132, Srem. 126—128, bč. 126—129, Ban. 124—129, Oves: bč. in srem. 95—97, Slav. 100—102, Rž ne notira. Ječmen in koruza neizprem. Moka bč. in ban. ogg. 197,50—220, št. 2. 177,50—200, št. 5. 157,50—180, št. 6. 140—152,50, št. 7. 115—120, št. 8. 92,50—95, Fizol 2% = 122,50 125. Otrobi neizprem. Krompir ne notira. Tendence prijazna. Promet srednji.

Sombor. 21. 5. 1935. Pšenica: bč. okol. Sombor 125—127, gbč. 125—128, Srem. 125—127, Ban. 126—128, bč. potiska 128—130, Slav. 128—130. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence prijazna. Promet 54,4% vag.

Budimpešta. Tendence: stalna, promet: srednji. Pšenica: maj 16,20—16,28, zaklj. 16,05—16,10, jun. 15,82—15,88—15,72, zaklj. 15,70—15,72. Rž: maj 11,75—11,43, junij: 11,68—40, zaklj. 11,39—11,40. Koruza: maj 12,30—12,42, zaklj. 12,30—12,35, julij 11,26—11,38, zaklj. 11,27—11,28.

Sport

Lahkoatletski dvboj Belgrad : Ljubljana

Nedelja, 26. t. m. ob 16. igrišče Primorja

V nedeljo bodo imeli ljubljanski lahkoatletski v gosteh odlično lahkoatletsko ekipo reprezentance Belgrada, ki nastopi v revanšnem dvoboju proti reprezentanci Ljubljane. Dvboj se bo vršil tudi od druge strani v znamenju revanše, kajti ljubljana se bo sedaj skušala revanžirati za poraz, ki ga je utrpela v minulem letu, sicer z minimalno razliko, ene točke, v Belgradu. Reprezentanca Belgrada ne tvori sedaj samo člani belgrajskih klubov BSKA, Jugoslavije in Ruskega, temveč tudi atletičnega Pandevaškega SK iz Pandeva, katero mesto tvori danes z Belgradom upravno celoto. Reprezentanca Ljubljane pa bodo tvorili člani SK Ilirije in ASK Primorja. Sigurno mesto v reprezentanci Ljubljane je imel tudi Starmann I., član Sloge, toda na isti dan bo zastopal naše državne barve na balkanskem maratonu v Atenah.

Belgrad je pripravljen, sodeč po nedelj. mitingu v Pandevu, kjer je zbral vse svoje kanone, v nedeljo postaviti svojo kompletno ekipo, t. j. pokazal bo 100% višino svoje kvalitete.

Odbor za izvedbo lahkoatletskih dvbojev v Ljubljani. Službeno. Določa se naslednja postava za reprezentanco Ljubljane, ki nastopi proti reprezentanci Belgrada v Ljubljani v nedeljo, 26. maja ob 16 na igrišču ASK Primorja, Tyrseva cesta: 1. tek 100 m: Kovačič Alfonz, Cerar Drago (rez. Sušteršič Milan), vsi ASK Primorja, 2. met kroglice: Stepišnik, Jeglič (rez. Sodnik), vsi SK Ilirija, 3. tek 400 m: Guberšek Hanzi, Čurda Hugon (rez. Skušek Marjan), vsi ASK Primorja; 4. skok v daljavo: Zaletonir, Putinja (Primorje), Stepišnik (Ilirija), rez. Martini Fric, Slapar Boleslav, Malnarčič Mi-

lan, vsi Primorje; 5. met diska: Serse Lado (Primorje), Stepišnik (rez. Jeglič), oba Ilirija; 6. tek 500 m: Bručan (Ilirija), Srakar Ivan (rez. Krevs), oba Primorje; 7. skok v višino: Zaletonir; Slanina Edo (rez. Martini Fric, Zgur Mirko), vsi Primorje; Stegu (Ilirija); 8. tek 800 m: Guberšek Hanzi, Čurda Hugon (rez. Srakar Franc), vsi Primorje; 9. met kopja: Brinet, Dečman (oba Ilirija), (rez. Putinja Herman, Primorje); 10. troskok: Perpar Gabriel, Korde Danijel (rez. Slapar Boleslav), vsi Primorje; 11. tek 1500 m: Krevs Ivo, Guberšek Hanzi (rez. Srakar Franc), vsi Primorje; 12. stoteta štirikrat 100 m: Urbančič Adolf, Kovčič Alfonz, Cerar Drago, Sušteršič Milan (rez. Zgur Mirko), vsi Primorje, Sodnik, Ilirija. — Obveščajo se vsi določeni reprezentanti Ljubljane kakor tudi vse rezerve, da morajo biti v skladu s temi določili ASK Primorja v nedeljo, 26. maja najpozneje ob 15, kjer se morajo javiti tehničnemu vodji g. D. Saneinu. Vsi tekmovalci mora prineseti s seboj tekmovalne čevlje (sprinterske), za kapetana reprezentance Ljubljane se določa Zupan Otton (SK Ilirija). Druge, te je bilo najmanj, stavi na razpolago SK Ilirija, prav tako zelene hlačke, rezervne hlače, odrona črne blazne stavi na razpolago ASK Primorja. — Vsi ljubljanski atleti, člani reprezentance Ljubljane, imajo v sredo, 23. maja ob 16 obveščeno trenaj na igrišču ASK Primorja, kjer se imajo javiti tehničnemu vodji. Izvenljubljanski atleti naj izvršijo v tem tednu dva resna treninga. V Ljubljani imajo priti v soboto popoldne in se javiti na igrišču ASK Primorja zaradi treninga starih predaj Cerar Fr. in Urbančič ter Korde zaradi treninga, v nedeljo dopoldne Bručan, Guberšek in Srakar. F. Martini (celje) naj nemudoma sporoči, ali mora nastopiti. — Za blagotnika se določajo g. Bradac in Stropnik (Ilirija) ter Stok in Gostisa (Primorje), za glavnega reditelja g. Kriz (Primorje). SK Ilirija in ASK Primorje imata postaviti po pet starih rediteljev z rediteljskimi znaki, ki se imajo javiti na igrišču na dan tekovanja vrhovnemu reditelju g. Krizju najpozneje ob 15. Istočasno imajo biti na igrišču tudi g. blagotniki. Za blagotnika se določa g. Klančnik. Odredi se predhodna vstopna in cenir 12 Din tribunski sedeži, navadna stojišča Din 8, dilaška stojišča Din 5, mladinske karte Din 3.

Doba nogometa

Dandanes drvi vsa mladina na nogometna igrišča in važne prvenstvene tekme imajo polno strastnih gledalcev, ki ploskajo, kritizirajo in ne vem kaj še vse se dogaja ob takih prilikah. Ne mine dan, ko ne bi mladina igrala te igre in ni nedelje, ko ne bi tisoči, deset in celo stotisoči posekali srečanj nogometnih enajstoric. Nogomet je pač igra, ki bolj prija sodobnemu zemljanu, ko kako drugo gibanje; nogomet je najprijetnejši sport; nogomet je danes sport ljudskih mas. To je dejstvo, s katerim se bo moral elejkoprej sprijazniti tudi največji sovražnik te igre. Tako je in s tem moramo računati.

Tudi v naših krajih je nogomet ona sportna panoga, ki privabi največ gledalcev. To je sport, s katerim se bavi organizirano največ mladine. Sicer imamo neprimerno več smučarjev in plavalcev, vendar je igralcev-tekmovalcev pri nogometu precej več. Kajti, če pogledamo samo ljubljanske vodilne klube, vidimo, da ima samo en klub po več enajstoric, ki tekmujejo nedeljo za nedeljo. Sploh je toliko garnitur, da se človek še več ne spozna.

Da bi zajezili to pretirano zanimanje za nogomet ali da bi hoteli mladino odvrtiti od te igre, bi bilo nesmiselno misliti. Treba je sedaj delati na to, da to gibanje spravimo v pravo smer in da vsi postorvelost, ki jo širi danes najbolj nogomet, iztrebimo iz sportnih vrst. Iz nogometašev moramo napraviti prave sportnike, gentlemane in čiste amatere. Nogometna pravila morajo postati igralcem najvišji sportni zakon, do sodnika morajo imeti največje spoštovanje, ter se morajo brez vseh ugovorov pokoravati vsem njegovim odločitvam tudi tedaj, kadar bi se morda zmo il. Kajti zmotiti se je človeško in sodnik je konec koncev le samo človek. Ker je nogomet precej enostranska igra, to se pravi, da prekomerno trpita nogi, ki se vsled tega premočno razvijata, gornji del pa je prešibek, je skrbeti za dopolnilnimi sporti in gimnastiko za vsestransko in harmonično razvito telo. Tekma pa je omejena na minimum, kajti sedanjí sistem, ko se igra nedeljo za nedeljo, nikakor ni pravilen in mora elejkoprej privedi do absurdnosti ne glede na to, da tak način tekovanja skrajno porazno vpliva na zdravje in živce igralcev.

Kako odpraviti nepravilnosti, ki so se že povsod pojavile v našem nogometu? Težko bo to delo, a začeti bo treba enkrat. In čim prej bomo to napravili, tem večjo uslugo bomo napravili našemu nogometu. Kajti razmerno, v katere je zašel naš nogomet, so nevdružne. Če pustimo ob strani uspehe, ki so — mimogrede povedano — tudi pred onimi kakor svoječasno in se ozremo samo na nogometne igralce, ne moremo ugotoviti niti ene svetle točke. Edina pozitivna stran, če jo še smemo v tem razvrzanem nogometnem gibanju tako imenovati, je širjenje te sportne panoge po naši domovini. Vzgoje pa, če izvažemo deloma tehnično stran, naši nogometaši sploh ne dobivajo. Morala in disciplina padata pri njih, o kakem idealizmu sploh ni govora. Za zdravje in za sistematično telesno vzgojo celo najboljši trenerji nimajo pravega smisla, ker jim gre edino za uspeh. Nogomet smatrajo pač za igro in se to tudi vedno poudarja. Jasno, da igrača potem zdravje in telesna vzgoja docela podrejeno vlogo.

Naši klubi bodo morali ubrati drugo pot, ker ta je zgrešena, četudi merodajni činitelji vedno poudarjajo, da je po vsem svetu tako. Pa če bi v resnici povsod tako bilo (kar pa seveda ni, za kar imamo dovolj dokazov), je to kljub temu zgrešeno. In zakaj bi pa morali mi ravno slabe lastnosti prevzemati od tujcev, kar pa imajo oni boljša — na

primer, da bi naša moštva dvignili na višino drugih narodov — pa pustimo v nemar Zatorej v naše nogometne vrste drugega duha in pravičnega treninga. V tem pogledu dobijo nogometaši in njihovi voditelji mnogo koristne snovi v Ulagovi »Knjigi o sportu«, v kateri se pisatelj precej obširno bavi z nogometom, Zatorej še enkrat: Proč s takim nogometom, ker je njegov padec kljub zanimanju in širjenju, neizogiben.

92 predlogov o drsalnem sportu

Za občni zbor mednarodne drsalne zveze, ki se vrši v času od 3. do 6. junija t. l. v Stockholmu, je dospelo na Zvezo nič manj kakor 92 raznih predlogov od Nemčije, Finske, Vel. Britanije, Norveške, Avstrije, Švedske, Švice, Češkoslovaške in Madžarske. Mnogo predlogov je za popolnoma novo ureditev v mednarodnem drsalnem sportu.

Največ se bavijo prizadeti narodi s presojo umetnega drsanja. Kakor znano, se že dlje časa borijo za to, da bi bilo ocenjevanje javno. V tem pogledu so bili napravljeni že poskusi, in Nemčija, Finska, Norveška ter Švedska so podale že formulirane predloge. Da bi se omejilo preveliko predpostavljene zvezd, se je od več strani predlagalo, da se svetovno in evropsko prvenstvo otežkoči z nekaterimi določenimi vajami, ki naj bi se vzele v program.

V hitrostnem drsanju se je doslej samo pri olimpijskih igrah vzela v poštev posamezna ocena, medtem ko se je pri svetovnih in evropskih prvenstvenih tekmah samo skupni zmagovalac klasificiral. Te discipline naj se v bodoče izenačijo z olimpijskimi tekmovalnimi predpisi, kar se ocene tiče. Glede na velik razvoj hitrostnega drsanja pri ženskah, predlaga Norveška, da se v svetovnih in evropskih prvenstvih uvede žensko tekmovalstvo na 500, 1000 in 1500 m, v katerih disciplinah naj se klasificira skupna zmagovalka.

Polovična vojna za glavno skupščino Jugoslovanske zimskega sporta zveze, ki bo 25. maja, je dovoljena ter bomo podrobno objavili, kakor hitro dobimo tozadevni akt od ministrstva.

Za nedeljsko glavno skupščino je izdala Jugoslovanska zimska sportna zveza poročila svojih funkcionarjev v posebni brošuri. Brošura vsebuje poleg poročil tudi seznam tekmovalcev l. in II. razreda, sodnikov, smučskih učiteljev, klubov, smučskih domov, skakalnice, ter tudi precej statističnega materiala. Interesanti moredo dobiti brošuro v zvezi s pisarni Drž. in torka dalje za ceno 5 Din komad. Oni, ki naroče brošuro po pošti, naj plačajo 7 Din v zameno.

Izlet SPD v Bolgarijo SPD v Ljubljani pripravlja izlet svojih članov v Bolgarijo in v bolgarske gore. Poleg Sofije, Varne in Rilskega samostana bodo obiskali naš planinec tudi najlepše predele bolgarskih gor, se povzpeli na Musala (2925 m), najvišji vrh v Bolgariji, ter si ogledali lepote pirinških gorskih jezer. Izlet je proračunjen približno na 14 dni ter bo med 12. in 26. junijem. Udeleženci bodo imeli velike ugodnosti na naših in bolgarskih železnicah. Točneše informacije bodo na razpolago v pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrovi 4, ki že sedaj sprejema prijave. Planinci, ki se nameravajo udeležiti izleta, naj se čimprej prijavijo.

Kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije, podzveza Ljubljana, Službeno iz seje 19. maja. Glasom dopisa zveze v Zagrebu z dne 9. maja se stavljajo pod suspenza radi neplačanja redne letne članarine zvezi sledeči klubi: Ilirija, Ljubljana; Zaria, Jesenice in Zora, Trbovlje. Opozarjajo se navedeni klubi, da do 31. maja poravnajo predpisano članarino, ker bodo v nasprotnem brianji kot člani Kolesarske zveze.

SK Disk je za nedeljo novabil v goste SK Korotan iz Kranja. Disk je moral igrati z oslabilnim moštvom, precej igralcev je bilo namreč odsotnih, radi tega so odnesli zmago gostje s 4:1 — SK Donžale so z visokim rezultatom 6:2 premagale kombinirano moštvo SK Rake in Ljubljane.

SK Javornik-Rakek obvešča članstvo, da se vrž. redni občni zbor kluba v torek 28. maja 1935 ob 29 pri Hladniku.

Zahvala

Za izraze odkritosrčnega sočutja ob prebrdki izgubi naše nepozabne žene, mame, babice in sestre

Josipine Dežman

se vsem najlepše zahvalujemo. Zlasti se zahvaljujemo čč. duhovščini za zadnja tolažila in spremstvo, g. primariju dr. Cizlju za zdravniško pomoč v težki bolezni, č. sestri prednici Milani za pomoč v zadnji uri, »Sokolu« za častno spremstvo in Golbo na zadnji poti, gasilski četi za odposlanstvo, vsem darovalcem prekrasnih vencev in vsem množestvilnim sorednikom in znanec, ki so spremili drago pokojnico na zadnji poti.

Trbovlje, Maribor, Beograd, dne 20. maja 1935.

Zalujoci ostali.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš oče, tast, gospod

Ivan Vehovec

posestnik, bivši poslanec, župan itd.

izdihnil svojo blago in nesebično dušo v torek ob 10. uri, po mukoplni bolezni, previden s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek ob 10. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Zužemberk, dne 21. maja 1935.

Zalujoci rodbine: Vehovec, Mlakar, Mervar.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovnjaški oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Strojni ključavničar
vešč tudi avtogovornega varjenja, išče mesta. Peter-nelj Viljem, Podbrezje 13, Gorenjsko. (a)

Pošten fant
z nekaj premoženja - se želi poročiti na majhno posestvo. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Bo-dočnost« št. 5817. (a)

Elektro-inštalater
srednjih let, z nekaj predizobrazbo, išče primerno zaposlitev. Sprejme vsako delo. Naslov v upr. »Sl.« Maribor pod št. 1746. (a)

K otroku ali bolniku
za postrežbo, išče mesta samo v boljši hiši pošte-na, zanesljiva, značajna oseba. M. R., Gregorčičeva ulica 18, Maribor. (a)

Dobra frizerka
dobi takoj stalno službo pri Fr. Zabjek, Ljubljana, Krakovski nasip 26. (b)

Iščem vezalko
cvetja in vencev za cvetličarno. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljana« 33- št. 5833. (b)

Službo dobe

Prodajalka
izurjena v galanteriji in železnini - se sprejme. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljana« 5828. (b)

Občina Kostanjevica
na Krki, okraj krški, razpisuje pragmatično mesto občinskega delovodje, od-nosno pripravnik. Solska izobrazba: popolna sred-nja ali tej enaka šola. Var-ščina po dogovoru. Pra-vilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7 in 8 uredb o občinskih uslužbenih, je vla-gati do 30. junija 1935 na upravo občine Kostanje-vica. (b)

Damsko frizerko
mlajšo pomočnico, sprej-me takoj salon »Polanc«, Kopitarjeva 1. (b)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Posredujem
denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Tele-fon 38-10. Pismeni odgo-vor 3 Din. (d)

250.000 Din iščem
na prvo mesto (Ljudske posojilnice) na hišo v me-stu. Ponudbe Briščeku, Ljubljana, Gosposvetska cesta 4. Posredovalci iz-ključeni. (d)

Stanovanja

Encosobno stanovanje
oddam s 1. junijem. Na-slov v upravi »Slovenca« pod št. 5839. (c)

Opremljeno sobo
z 2 posteljama, solnčna, lepa, strogo poseben vhod - oddam. — Poizve se v brivnici hotela »Slon«. (s)

Posestva

Vogalno parcelo
1200 m² veliko, najlepša lega, neposredna bližina Ljubljane, 10 minut od kolodvora, ugodno prodam. — Krošelj, Ljubljana I., poštni predal 18. (p)

Po ugodni ceni
naprodaj dve dobro vpe-ljani gostilni in nova vila z ograjenim vrtom in stavbnimi parcelami. — Poizve se v Janševi ulici št. 11, Ljubljana VII, od 9 do 12 dopoldne. (p)

Objave

V mariborski podruž.
»Slovenca«
se naj dvignejo sledeče ponudbe:

Pod Pohorjem, Poštena 3096, Zanesljiva 541, Zmožna 500, Mesto oskrbnika Mari-bor, Dobra služba, Dobro mesto, Zapuščen dvorec, Tovarni avto, Takoj 2. (o)

Kupimo

Srebrne krone
staro zlato in srebro ku-puje **RAFINERIJA DRA-GIH KOVIN** - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (o)

Staro zlato in zlato zobovje

kupujem po najvišjih dnevnih cenah. **A. KAJFEZ** urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Velike partije
bukovih cepanic, suhih, zdravih - kupujem od ju-lija naprej. - Hojnik Jo-sip, Celje. (k)

Glasba

Za mal' d'narja dost' muzke
plošče - gramofone izposojamo, zamenjamo, prodajamo in kupujemo **ELEKTROTON** d. z. z. p. pasaja nebotičnika

Razno

Kličite telef. št. 2005
in takoj pošljemo po vaš krzneni plašč, da ga vam čez poletje shranimo in obenem izvršimo potreb-na popravila za polovično ceno. Plačljivo šele jeseni pri prevzemu. Krznarstvo L. Rot, Mestni trg. (r)

Ugodno kupiš:

barve (suhe in oljate), email lak, firnež, terpentin, zidarske, pleskarske in umetniške čopiče, umetniške oljate barve v tubah ter vse v to stroko spada-joče predmete. Poseben oddelek parfumerije pri

Franz Drago,

Ljubljana, Stari trg št. 11. — Telefon 20-45.

Prodamo

Gospodinje! Obrtniki!
ne zamudite ugodne pri-like. Zaradi izoraznitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. - po znatno znižanih cenah

Stanko Florjančič
železnina, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče. V račun vzamem tudi hrani-lne knjižice Kmetijske in Ljudske pos. ljubljanske.

Prima štaj. perutnina
pitane kokoši, kokoši za juho, piščanci (pohanci in za pečenje), pitani z mlekom v lastnem pitališču, vedno po konkurenčnih cenah v zalogi. - Stalni odjemalci dobe poseben popust. Kmetijska družba v Ljubljani, prodajalna Igriska ul. 3 (za dramol). - Telefon 21-05, odn. 37-55.

Zelo lepe venčke in pajčolane
priporoča v veliki izbori tvrdka Ig. Zargl, Ljubljana, Sv. Petra cesta 11. Za trgovce popust.

Razprodajam
večjo količino letnih us-njatih čevljev z gumi pod-plati, v vseh veličinah, v beli, rjavi in črni barvi, od 26 Din do 39 Din za par. Ivan Prešern, tovar-na čevljev, Kranj. (l)

Malinovec
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan - se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Ne-botičnika«.

Šah

lep, ceno naprodaj v Do-brodalni pisarni: Vrazov trg 4. (l)

Izredno dobra
in cenena oblačila, moško perilo itd. — kupite najbolje pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

Tricikli, kolesa,
ženska in moška, nova in rabljena, ceno naprodaj. P. Skafar, Brštnikov trg, Rimska cesta. (l)

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi **Pogačnik** Bohoričeva ulica št. 5.

Betonsko železo,
trboveljski cement, krovno lepenko, štukaturno trsje, pločevino, žico, mrežo za ograje, stavbno okovje, orodje in vso železnino ima najceneje na zalogi Fr. Stupica, zaloga polje-delskih strojev, nakup sta-rega železa in drugih ko-vin, zaloga smodnika itd., Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (l)

VINA

za vse prilike naročite pri **Centralni vinarni** v Ljubljani.

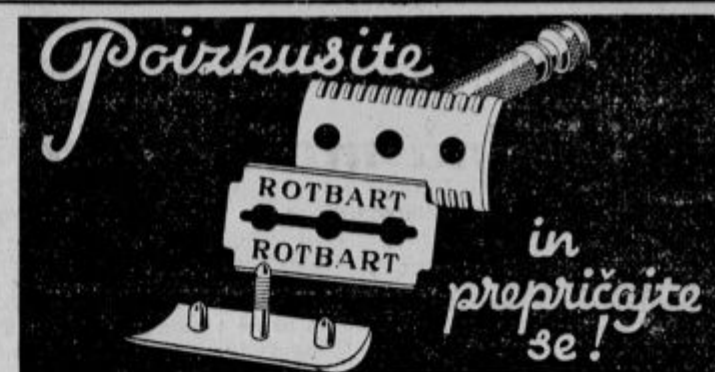
Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbori v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Znani Joghurt
iz mlekarne Hrušice iz Trsta, se nahaja sedaj v Ljubljani — mlekarina v Florjanski ulici 10. (l)

Obrt

Entel - ažur - plise
izvrši ekspres — Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukel. (t)

Stavbna mizarska dela in pohištvo
dobavim po naročilu in načrtih za hranilne knji-žice Ljudske posojilnice v Ljubljani. Ponudbe po-slati pod šifro »Mizarska tvornica« upravi »Sloven-ca«.

Glavno skladišče za Jugoslavijo:
Hinko Mayer i drug, parf. oddelek, Zagreb.

Tinčkove in Tončkove prigode

36.
Krokodili postanejo vsiljivi

Dečka sta skočila na ognjišče in odondod z grozo opazovala za-bato pošast. Vedela sta: kogar krokodil enkrat dobi v svoje žrelo, ga nikoli več ne izpusti. Kakor dve drobni mušici bi izginila v njegovem trebuhu...

Krokodil pa se ni zadovoljil samo s tem, da bi pri vratih čepel in radovedno kukal v kolibo. Grozeče je stegnil svoje kremplje in se začel plaziti skozi vrata.

»Tinček, kaj naj storiva?« je zajavkal Tonček. »Puške ležijo pod posteljo.«
»Meni se zdi, da ne bo mogel skozi vrata; pretesne so zanj, kar pogledaj!«
Krokodil je bil res tako ogrožen, da bi bil kmalu obtičal med vrati. Pa je napel vse sile in posrečilo se mu je, da se je preril skozi ozko odprtino.
»Splezajva na streho!« je zakričal Tinček. »Tam bova na var-nem.«

Opozarjamo na MALI OGLASNIK

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

»Na, lej, tu je sveča. Je lahko kar tvoja — mi je tako več ne bo treba. Jo pa moraš imeti v časti, je bila moja luč pri prvem svetem obhajilu, tam doli pri Mariji na Žihpoljah.«

»Bog plačaj!« reče Ivan.
Gospa Lilja mu pogleda kvišku v obraz. Zazdi se ji v milem svitu sveče tako lep v svoji čisti, skrivnostni zamišljenosti. Polahko pristopi bliže.

»Ker nimaš več mamice, te bom pa jaz blagoslovila za tvoj sveti dan, — da bi postal dober človek in zmeraj delal, kar Bog hoče — in bi bil prav srečen v življenju in smrti —.«

Nežno in pristrčno zaznamuje dečku križ na čelo. Ivan povesi oči. Mehko mu postane pri srcu, pa ne mara pokazati.

»Boš jutri malo molil zame, jeli?«
Fantič prikima. Bo molil. Saj je vendar gospa Lilja kakor mil lunin žarek, ki omili vse trdote in stiske v tej hiši. Vsi fantički jo imajo radi.

»Veš,« zašepeta in bolestno smehlja ji spreleti obrazek, »mi je k kaj potreba molitve — mi je dosti-krat tako težko —.«

Tiho sklone glavo. Kaj naj mu reče — saj vendar ne more razumeti. Ivana obide rahla slutnja o mučeništvu, ki ga trpi ta prenežna gospa, ki jo je skoraj sama duša, poleg sirovega, samooblastnega moža.

»Ne jokajte, gospa mati, rad bom molil za vas —,« reče Ivan malce okorno.

»Priden si, Bog ti plačaj! Daj mi še plašč, kajne?« ga bom pošila po robu in osnažila. Pa pridi jutri zjutraj semkaj ponj.«

Ivan sleče malce oguljeni plašček in ji ga da. Gospa ga razgrne preiskujoč proti luči.

»Ni še tako slab, bom že naredila.«
»Prosim.«
Gospa Lilja vzame svečo in gre za dečkom v pred-njo sobo. Tam sede k šivalni mizici in vdene v šivanko.
»Lahko noč,« reče Ivan in gre iz izbe.
»Lahko noč!«

Na koru v frančiškanski cerkvi stoje dečki pevčki, ki so si jih izposodili za veliki praznik Brezmadežne od mestne župne cerkve. Velika maša je minila. Na oltarju stoji zlata monstranca v svečanih oblakih kadila. Dečki pojo Genitori Genitoque in piščali in gosli vriskajo med skrivnostne latinske besede. Nato zacinglja zvonček — vse glave se sklonijo. Pater Caharija blagoslovi ljudstvo z monstranco. Se en glasen vrisk, potem izgine mali sprevod duhovnikov in strežnikov v žagrad. Fantič ti-šči k stopnicam s kora.

Spodaj pri oltarju pa spet zabrni zvonček — čisto pohlevno. Pater Bernardin v belem koretliju odpre obhajilni kelih in pokaže telo Gospodovo tem, ki so zahre-peneli po njem.

»Ecce agnus Dei...«
Globoko skloni fantič na koru blede obraz in moli z mašnikom »Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša.«

Nato vstane, vzame svečo gospe Lilje s pulta za note in gre počasi doli po stopnicah. Cerkev se je izpraznila, samo spredaj pred obhajilno mizo kleči krdelce. Ivan se naniza v vrsto.

O Jezus, zdaj prihajaš — prihajaš z božjo in člo-veško naravo, z dušo in telesom, s krvjo in mesom — z vso svojo močjo in ljubeznijo! — Ivan skuša obuditi kesanje, vero, upanje, češčenje — pa duša mu vedno

spet le jeclja in beblja: Gospod Jezus, pridi, prosim te — pridi, ker te imam tako rad — tako rad, Gospod Jezus! Ker brez tebe ne morem živeti — pridi, Gospod Jezus! Nato se preplaši in zboji neskončne veličine te ure in se skrije pred Bogom v ogenj, ki mu ga je on sam prižgal v srcu: v ljubezen.

»Imam te tako rad — torej pridi! — — — Pridi in me vzemi — mene in kar imam!«

Ne ve, kaj govori, toda venomer mora ponavljati: »Imam te rad — pridi in me vzemi!«

Potem poklekne med zadnjimi starimi »špitalarica-mi« k angelski mizi in vidi, kako se venomer bliža belo se blesteči koretelj patra Bernardina in se oklene z mrzlimi prsti rumene sveče. Pridi, »Gospod Jezus!

»Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat ani-mam tuam in vitam aeternam. Amen.«

In Bog Gospod v najsvetejšem zakramentu se do-takne prvič usten malega prijatelja.

En plamen — ljubezen k ljubezni — iz dveh gorečih src en sam vzklík: Tvoji! — in nato tihota.

Temne obrvi se povežejo na zažarela lica. Duša pa odpre oči in gleda.

In sreča se s pogledom večne ljubezni.

Ni ne podoba ne glas — ne luč ne žar. Samo po-gled — oko v oko — dovolj za vso večnost. — —

Ljudje se izgubljajo iz cerkve. Ta ali oni se pač še ozre po otroku, ki še vedno kleči pri obhajilni mizi in se ne gane, z obrazom, globoko sklonjenim na beli platneni prt, nalahno omahujočim v globini nezavednosti. — Pater Bernardin kleči v oratoriju in moli za Ivana. In ko vidi ta trpkí, ostrí, žareči obraz, te od pre-zvetja naprej nagnene, ozke rame — te čudovito lepe, brezkrvne roke svojega nebeškega romarja, tedaj prešine menih rahel strah. — — — Predober za ta svet —? Kakor Bog hoče. Pa če smem prositi, Gospod: rédu je treba svetnikov in svetu jih je treba še bolj!

S. M. Felicite Kalinšek je izšla v novem osmem natisu 15. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večbarvnim tabelam, najizbranejši opremi ostane stara cena 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjižarna.

Slovenska kuharica